

Valsts kase

Valsts kases 2015. gada publiskais pārskats

Saturs

<i>Pārskatā lietotie saīsinājumi</i>	3	2.4. Valsts parāda portfeļa vadība	18	4.4. Maksājumu iestādes funkcijas Latvijas un Šveices sadarbības programmas ietvaros	26
Valsts kases pārvaldnieka ziņojums	4	2.5. Valsts vārdā sniegtie galvojumi	19	4.5. Sertifikācijas iestādes funkcijas Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumentam un Norvēģijas finanšu instrumentam	26
Valsts kases darbības stratēģija 2014.-2016.gadam	5	2.6. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts parāda vadībā	20	4.6. Maksājumu iestādes funkcija 2004.-2006.gada plānošanas periodā	26
Valsts kases juridiskais statuss, struktūra	6			4.7. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācijā	26
Valsts kases darbība 2015.gadā		3. Naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadība		5. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība	
1. Valsts budžeta izpilde		3.1. Darbības principi un attīstības virzieni	21	5.1. Valsts kases finansējums un tā izlietojums	27
1.1. Darbības principi un attīstības virzieni	8	3.2. Naudas līdzekļu vadība	21	5.2. Personāls un personāla vadība	39
1.2. 2015.gada valsts budžeta izpildes organizācija	8	3.3. Valsts aizdevumu vadība	21	5.3. Kvalitātes, risku un informācijas drošības pārvaldība	40
1.3. Valsts kases pakalpojumu un informācijas sistēmu attīstība	9	3.4. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadībā	23	5.4. Iekšējās kontroles sistēma	41
1.4. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts budžeta izpildē	11	4. ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija		Komunikācija ar sabiedrību	42
2. Valsts parāda vadība		4.1. Darbības principi un attīstības virzieni	24	Valsts kases 2016.gada attīstības prioritātes	43
2.1. Darbības principi un attīstības virzieni	12	4.2. Sertifikācijas iestādes un maksājumu iestādes funkcijas 2007.-2013. gada plānošanas periodā	24		
2.2. Valsts parāda struktūra, rādītāji un izmaiņas	13	4.3. Sertifikācijas iestādes funkcijas 2014.-2020.gada plānošanas periodā	25		
2.3. Valsts aizņēmumu vadība	14				

Pārskatā lietotie saīsinājumi

ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
EUROSTAT	Eiropas Savienības Statistikas birojs
IKP	Iekšzemes kopprodukts

Mērvienības

EUR	euro, oficiālā ES naudas vienība
-----	----------------------------------

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā obligāta atsauce uz Valsts kasi kā datu avotu.

Publikācijā iekļautie dati turpmākajās publikācijās var tikt precizēti. Valsts kase neatbild par zaudējumiem, kas radušies publikācijas lietošanas rezultātā. Šo dokumentu nedrīkst pavairot, izplatīt komerciālos nolūkos vai kā citādi publicēt bez Valsts kases piekrišanas.

© Dizains: SIA "Dizaina stratēģija"

© Foto: Valts Kleins (portrets)

Valsts kases pārvaldnieka ziņojums

2015.gadā izveidojusies nestandarta situācija finanšu tirgos, kuru noteica nepieredzēti ekspansīva Eiropas Centrālās bankas monetārā politika, būtiski ietekmēja Valsts kases funkcijas valsts parāda un naudas līdzekļu vadības un valsts budžeta izpildes jomā. Eiropas Centrālās bankas īstenotie pasākumi Eiropas ekonomikas izaugsmes stimulēšanai, tajā skaitā negatīvu īstermiņa noguldījumu likmju noteikšana un valsts sektora vērtspapīru iegādes programma, veicināja *euro* bāzes likmju kritumu līdz vēsturiski zemākajiem līmeņiem, kā arī Latvijas un atsevišķu citu eirozonas valstu kredītriska uzcenojuma izteiktu samazināšanos.

Stratēģiski plānoto aizņemšanās pasākumu īstenošana, kā arī unikālu finanšu tirgus iespēju operatīva izmantošana ļāva Valsts kasei sasniegt valstiski nozīmīgus rezultātus valsts parāda vadībā un vidējā termiņā samazināt valsts parāda apkalpošanas izdevumus.

Starptautiskajos finanšu tirgos 2015.gada septembrī emitētas 10 gadu obligācijas 500 milj. euro apmērā ar vēsturiski viszemāko kupona likmi 1,375% gadā, tādējādi apliecinot starptautisko investoru augsto novērtējumu Latvijas kredītpējai. Valsts kredītreitinga stabilizēšanās „A” reitinga grupā piesaistīja arī jaunus investorus, kuri veic ieguldījumus tikai attīstīto valstu drošākajos vērtspapīros ar zemākiem likmju līmeņiem.

2015.gada nogalē, lai kapitalizētu ieguvumus no unikālas situācijas finanšu tirgos, pastāvēt Latvijas kredītriska uzcenojuma atšķirībām *euro* un ASV dolāros, Valsts kase daļēji atpirka 2020.gadā un 2021.gadā dzēšamās ASV dolāros emitētās obligācijas, tās pārfinansējot ar jaunām līdzīga termiņa *euro* obligācijām. Šo izdevīgā brīdī operatīvi īstenoto pasākumu rezultātā panākts būtisks valsts parāda

apkalpošanas izdevumu ietaupījums vidējā termiņā, kā arī veiktais darījumu kopums tika starptautiski atzīmēts kā pirmais šāda veida valsts parāda pārfinansēšanas darījums Centrālajā un Austrumeiropā, kas kalpo kā etalons līdzīgu darījumu veikšanai arī citām valstīm.

Iekšējā finanšu tirgū 2015.gadā Valsts kase turpināja regulāras valsts iekšējā aizņēmuma parādāzīmju un obligāciju izsoles. Liela investoru konkurence visās izsolēs, kā arī Eiropas Centrālās bankas īstenotie monetārās stimulēšanas pasākumi veicināja resursu piesaisti iekšējā finanšu tirgū ar vēsturiski zemākām izmaksām, pirmo reizi Latvijas vēsturē fiksējot negatīvās likmes valsts parādāzīmju emisijā.

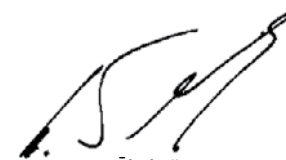
Lai iespējami efektīvi nodrošinātu naudas līdzekļu un likviditātes vadību pašreizējā nestandarta finanšu tirgus situācijā, vienlaikus pastāvēt iespējai piesaistīt īstermiņa resursus ar negatīvām procentu likmēm un ierobežotām iespējām izvietot resursus ar pozitīvu ienesīgumu īstermiņā, Valsts kase veica nepieciešamos priekšdarbus jauna īstermiņa aizņemšanās instrumenta – parādāzīmju ar dzēšanas termiņu 21 diena – ieviešanai likviditātes vadības ietvaros no 2016.gada. 21 dienas parādāzīmju emisijas un dzēšanas termiņi ir precīzi saskaņoti ar valsts budžeta izpildes ciklu mēneša ietvaros, ļaujot izmantot piesaistītos resursus tieši tad, kad tas ir nepieciešams.

Orientējoties uz kvalitatīvu pakalpojumu pieejamību tehnoloģiski augstā līmenī, 2015.gadā optimizēti valsts budžeta izpildes procesi, veikti pasākumi Valsts kases pakalpojumus atbalstošo informācijas sistēmu darbības stabilizēšanai, drošībai un darbības nepārtrauktībai, kā arī modernizēti sistēmās izmantotie datu apmaiņas formāti. Valsts budžeta izpildes, uzskaites un kontroles procesa pilnveidošanai uzsākta jaunā politikas iniciatīva „Latvijas publiskā sektora grāmatvedības vadlīnijas

un to piemērošanas rokasgrāmatas izstrāde (2015.–2018.gads)”, kuras realizācija nodrošinās Latvijas publiskā sektora grāmatvedības uzskaites un pārskatu sagatavošanas prasību harmonizēšanu ar starptautiskajiem standartiem.

Valsts kase turpināja veikt sertifikācijas iestādes funkcijas arī 2014.–2020.gada plānošanas perioda ES Kohēzijas politikas fondiem, tādēļ 2015.gadā ir izpildīti priekšnosacījumi šo fondu līdzekļu saņemšanai no Eiropas Komisijas, izveidojot sertifikācijas iestādes vadības un kontroles sistēmu un saņemot pozitīvu revīzijas iestādes novērtējumu.

2015.gadā Valsts kase uzsāka vadības sistēmas pāreju uz ISO 9001:2015 starptautiskā standarta versiju un 2016.gada februārī, sekmīgi noslēdzoties Valsts kases kvalitātes vadības sistēmas uzraudzības auditam, Valsts kase pirmā no valsts pārvaldes iestādēm sertificēta atbilstoši jaunā standarta prasībām. Valsts kases vadība augstu novērtē un izsaka pateicību ikvienam Valsts kases darbiniekam par profesionālo attieksmi amata pienākumu izpildē un ieinteresētību iestādes procesu sakārtošanā un attīstīšanā.

Kaspars Āboliņš
Valsts kases pārvaldnieks

Rīgā 2016.gada 25.aprīlī

Valsts kases darbības stratēģija 2014.-2016.gadam

Valsts kases stratēģiskais virsmērķis – būt dinamiskai un mūsdienīgai, uz sniegto pakalpojumu kvalitātes pilnveidošanu orientētai iestādei, kas saskaņā ar labāko finanšu vadības praksi efektīvi un droši vada un uzrauga valsts finanšu vadības procesus atbilstoši valsts un tās iedzīvotāju interesēm.

Valsts kases darbības virzieni:

- 1) valsts budžeta izpilde, kas orientēta uz efektīvu un saimniecisku budžeta izpildes procesa nodrošināšanu un Valsts kases sniegto pakalpojumu kvalitātes pilnveidošanu atbilstoši labākajai finanšu vadības praksei;
- 2) valsts parāda vadība, nodrošinot finanšu resursus finansēšanas nepieciešamības segšanai ar izdevīgākiem nosacījumiem, ierobežojot finanšu riskus un ņemot vērā Latvijas valsts makroekonomikas attīstību un finanšu tirgus integrāciju kopējā eirozonas finanšu tirgū, kā arī nodrošinot valsts vārdā sniegto galvojumu procesa īstenošanu;
- 3) naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadība, nodrošinot finansiāli efektīvu un drošu naudas līdzekļu vadību, ierobežojot un uzraugot finanšu riskus, savlaicīgi un pilnā apmērā nodrošinot naudas līdzekļu pieejamību valsts finansiālo saistību izpildei, kā arī nodrošinot valsts interesēm atbilstošu valsts aizdevumu procesa īstenošanu;

- 4) ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija, organizējot un standartizējot maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkciju izpildi tā, lai nodrošinātu piešķirējinstītūciju un Latvijas Republikas normatīvajos aktos iekļauto prasību ievērošanu, savlaicīgu līdzekļu saņemšanu no piešķirējinstītūcijām un minimizētu pieļaujamo risku neatbilstoši veikto izdevumu iekļaušanai izdevumu deklarācijās un pārskatos.

Valsts kase stratēģisko mērķu sasniegšanā ievēro vienotus iestādes darbības principus:

- 1) kvalitātes un risku vadībā;
- 2) personāla vadībā;
- 3) iekšējās kontroles sistēmā;
- 4) informāciju tehnoloģiju pielietošanā un informācijas drošībā;
- 5) likumības, tiesiskās kārtības un labas pārvaldības nodrošināšanā;
- 6) iestādes administratīvajā pārvaldībā;
- 7) iestādes komunikācijā.

Stratēģijas galvenās prioritātes ir:

- 1) cilvēkresursu kapitāla efektīva vadība, veicinot visu līmeņu darbinieku attīstību un iesaistīšanu Valsts kases mērķu sasniegšanā;
- 2) Valsts kases sniegto pakalpojumu pieejamības augstā, attīstības tendencēm atbilstošā informācijas tehnoloģiju līmenī nodrošināšana, izmantojot to sniegtās resursu optimizācijas iespējas;
- 3) valsts finanšu vadības procesu efektīva, ekonomiska, operatīva un droša vadība un uzraudzība atbilstoši valsts un tās iedzīvotāju interesēm.

Valsts kases juridiskais statuss, struktūra

Valsts kase ir Finanšu ministrijas pakļautībā esoša tiesās pārvaldes iestāde, kuras darbības mērķis ir efektīva valsts pārvaldes funkciju īstenošana valsts finanšu vadības jomā.

Valsts kases darbu vada pārvaldnieks. Pārvaldnieku ieceļ un atbrīvo no amata finanšu ministrs.

Valsts kasei ir šādas funkcijas:

- 1) valsts budžeta izpildes un finanšu uzskaites organizēšana;
- 2) asignējumu piešķiršana un maksājumu veikšana no valsts budžeta ieņēmumiem;
- 3) valsts parāda vadība;
- 4) normatīvajos aktos noteikto ES politiku instrumentu, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkcijas un nacionālās atbildīgās amatpersonas uzdotās nacionālā fonda funkcijas;
- 5) citas normatīvajos aktos noteiktās funkcijas.

Valsts kases juridisko statusu, funkcijas, uzdevumus, kompetenci un tiesības nosaka Ministru kabineta 2004. gada 3. augusta noteikumi Nr.677 "Valsts kases nolikums".

Valsts kases struktūru, darba organizāciju nosaka Valsts kases reglaments (2015. gada 6. februārī izdots jauns Valsts kases reglaments).

Lai maksimāli ierobežotu finanšu riskus, Valsts kases struktūra ir izveidota pēc funkciju nodalīšanas principa (atbilstoši labākajai praksei finanšu institūcijās un Eiropas parāda vadības birojos):

- 1) klientu apkalpošana un finanšu darījumi;
- 2) finanšu risku vadība;
- 3) norēķīni, uzskaitē un pārskati.

Vienota lēmuma pieņemšanai 2015. gadā darbu turpināja šādas komitejas:

Audita komiteja – lai veicinātu efektīvu iekšējā audita funkcijas īstenošanu Valsts kasē un Valsts kases izveidotās iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanu, lai nodrošinātu Valsts kases stratēģisko mērķu sasniegšanu, resursu aizsardzību, efektīvu kontroles pasākumu izveidošanu un uzturēšanu.

Informācijas sistēmu izmaiņu vadības komiteja – lai nodrošinātu koordinētu Valsts kases informācijas sistēmu izmaiņu pieprasījumu izskatīšanu un realizāciju.

Kreditkomiteja – lai veicinātu efektīvu darbu valsts aizdevumu un valsts galvojumu izsniegšanas, apkalpošanas un kredītriska vadības jautājumos un Valsts kases partnerpušu kredītriska vadības jomā, vērtspapīru iegādes darījumu starpnieku un vērtspapīru emisiju naudas līdzekļu norēķīnu starpnieku kredītrisku vadības jomā.

Krīzes pārvaldības komiteja – lai nodrošinātu Valsts kases darbības nepārtrauktību, efektīvu rīcības un resursu koordināciju Valsts kases darbības krīzes situācijā, Valsts kases funkciju izpildi un darbības atjaunošanu iespējami ātrākā laikā, vienlaicīgi novēršot negatīva tēla veidošanās risku.

Kvalitātes un risku vadības komiteja – lai nodrošinātu Valsts kases stratēģisko mērķu sasniegšanu, nepārtrauktu iestādes darbības pilnveidošanu un pakalpojumu atbilstību valsts un tās iedzīvotāju interesēm un klientu vajadzībām, īstenojot efektīvu kvalitātes vadību, risku vadību un informācijas drošības vadību.

Parāda vadības komiteja – lai veicinātu efektīvu darbu un lēmumu pieņemšanu valsts parāda vadības jomā.

Resursu likviditātes komiteja – lai veicinātu kvalitatīvu un efektīvu naudas līdzekļu vadību saskaņā ar Valsts kases naudas līdzekļu vadības stratēģiju.

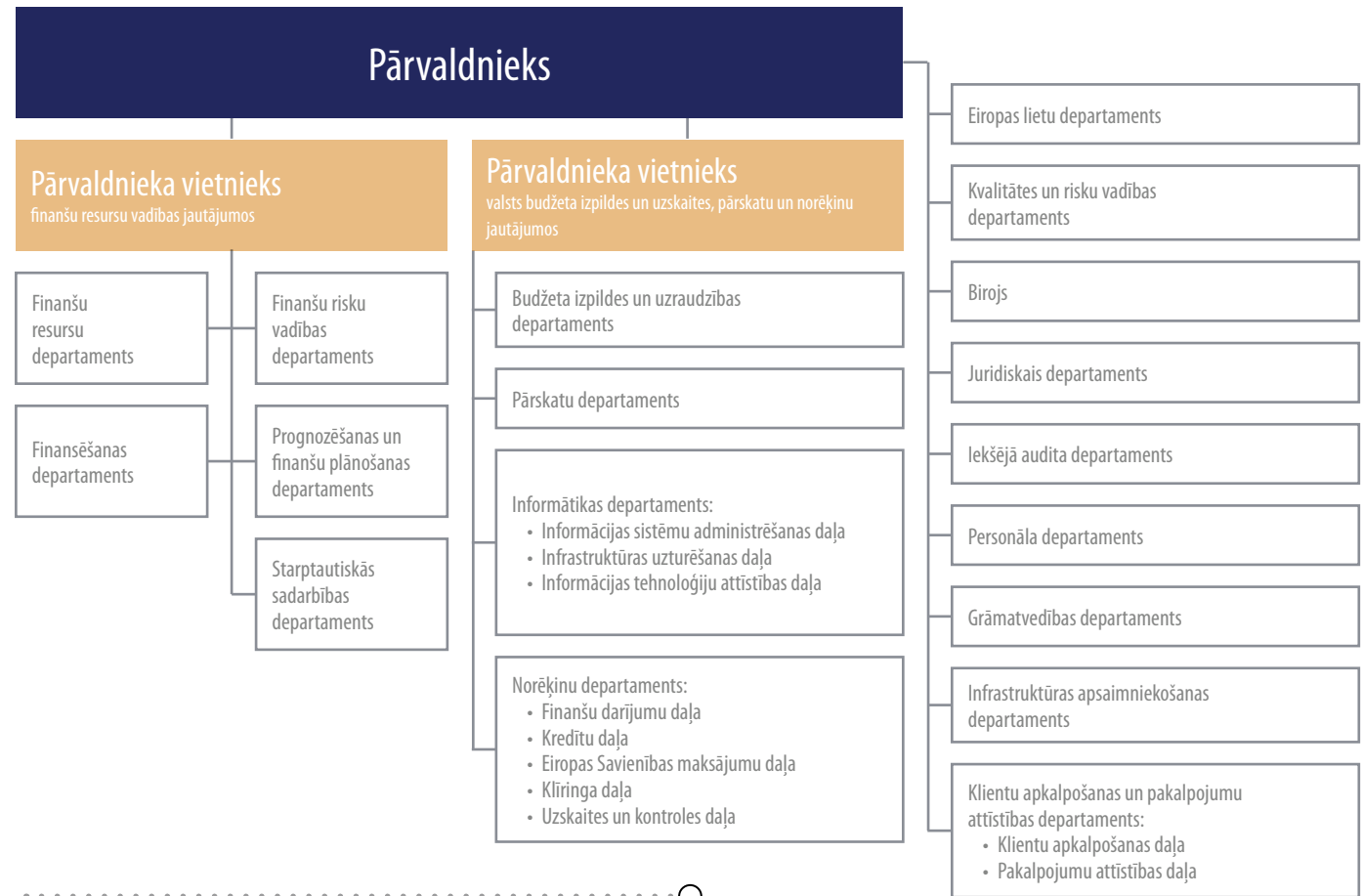
Vadības komiteja – lai nodrošinātu efektīvu Valsts kases personāla un finanšu resursu vadību Valsts kases darbības stratēģijā noteikto mērķu īstenošanai.

Valsts budžeta grāmatvedības uzskaites komiteja – lai organizētu Valsts kases Valsts budžeta finanšu uzskaites grāmatvedības politikas izpildi, aktualizēšanu un nodrošinātu efektīvu grāmatvedības uzskaites politikas izmaiņu vadību.

Valsts kases juridiskais statuss, struktūra

Valsts kases struktūras shēma

Valsts kases darbība 2015.gadā

1. Valsts budžeta izpilde

1.1. Darbības principi un attīstības virzieni

Valsts kasei kā Finanšu ministrijas pakļautībā esošai tiešās pārvaldes iestādei saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību ir deleģēts organizēt valsts budžeta izpildi un finanšu uzskaiti, nodrošināt assignējumu piešķiršanu un budžeta iestāžu maksājumu veikšanu gadskārtējā valsts budžeta apropriācijas ietvaros.

Realizējot valsts budžeta izpildi, Valsts kase uztur Vienoto valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēmu, kas nodrošina pilnu valsts budžeta vadības ciklu – no budžeta plānošanas (tostarp gadskārtējā valsts budžeta projekta un tā grozījumu sagatavošanu – šo funkciju realizē Finanšu ministrija) līdz tā izpildei un izpildes uzraudzībai (tostarp valsts budžeta ieņēmumu uzskaitē, kontu atvēršana valsts budžeta iestādēm un budžeta finansētām institūcijām, assignējumu un dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem piešķiršana, pamatojoties uz gadskārtējā valsts budžeta apropriāciju un Valsts kasē reģistrētiem finansēšanas plāniem, Valsts kases klientu maksājumu rīkojumu apstrāde un izpilde, izmantojot budžeta elektronisko norēķinu sistēmu *eKase*), kā arī nodrošina informāciju par iemaksājamiem nodokļiem un nodevām un citiem valsts budžetā saņemtiem maksājumiem valsts budžeta maksājumu administrējošām institūcijām un nodokļu maksātājiem.

Nodrošinot vienotu valsts finanšu uzskaiti, Valsts kase izstrādā normatīvos aktus par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaiti, nosakot vienotus grāmatvedības uzskaites principus, metodes un vienotu grāmatvedības kontu plānu, kā arī uz Ministru kabineta apstiprinātām finanšu informācijas klasifikācijām balstītu pārskatu sistēmu, kas ļauj iegūt kvalitatīvu informāciju par budžeta izpildi gan pēc naudas plūsmas, gan uzkrāšanas principa. Valsts un pašvaldību budžeta iestāžu sniegto pārskatu apkopošana tiek nodrošināta ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēmā *ePārskati*, kuru izmanto ne tikai Valsts kase, bet arī Finanšu ministrija, Valsts kontrole, Latvijas Banka, Centrālā statistikas pārvalde un pārējās valsts pārvaldes iestādes savu funkciju realizēšanai.

Valsts kasei jānodrošina Latvijas Republikas finanšu saistību izpilde, savlaicīgi un pilnā apmērā veicot Latvijas Republikas ikgadējos dalības maksājumus starptautiskajās finanšu organizācijās, kā arī veicot maksājumus to starptautisko finanšu institūciju kapitālā un/vai rezervēs, kur Latvijas Republika ir kapitāldaļu turētāja, nodrošinot uzņemto saistību izpildi.

Normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā Valsts kase izmaksā kompensācijas rehabilitētajiem pilsoņiem un nodrošina dotācijas no valsts budžeta ieskaitīšanu pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā.

1.2. 2015.gada valsts budžeta izpildes organizācija

1.2.1. Assignējumu piešķiršana un izpilde

2015.gadā valsts budžeta izpildes nodrošināšanai Valsts kase piešķīra assignējumus 8 273,46 milj. *euro* apmērā: 5 952,87 milj. *euro* pamatbudžetam un 2 320,59 milj. *euro* – speciālajam budžetam. Assignējumi piešķirti 190 valsts budžeta iestādēm.

2015.gadā atvērti 1 973 pamatbudžeta izdevumu konti. Salīdzinot ar 2014.gadu, kontu skaits samazinājās par 364 kontiem, kas skaidrojams ar to, ka 2007–2013.gada ES fondu plānošanas periods tika noslēgts, bet jaunā plānošanas perioda projektu uzsākšana pilnā apmērā vēl nav sākusies. Šī faktora ietekmē norēķinu kontu skaits 2015.gadā pieauga tikai par 193 kontiem salīdzinājumā ar 2014.gadu, un kopumā norēķinu kontu skaits bija 9 154 konti. Joprojām samazinoties kopējam ziedojumu un dāvinājumu līdzekļu apjomam, par 4% samazinājās budžeta iestāžu atvērto kontu skaits ziedojumu un dāvinājumu līdzekļu uzskaitē – atvērti 124 konti.

1.2.2. Grāmatvedības uzskaitē un pārskati

Saskaņā ar normatīvajiem aktiem Valsts kase sagatavo oficiālos dienas, mēneša,

ceturkšņa pārskatus un ikgadējo Saimnieciskā gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem (mēneša pārskati pieejami Valsts kases interneta mājaslapā, Saimnieciskā gada pārskatu Valsts kases mājaslapā publicē pēc Valsts kontroles atzinuma saņemšanas). Valsts kase nodrošina ministriju, centrālo valsts iestāžu, valsts budžeta iestāžu, no valsts budžeta daļēji finansēto atvasināto publisko personu un pašvaldību konsolidēto gada pārskata publicēšanu Valsts kases interneta mājaslapā.

Valsts kase ikgadējo Saimnieciskā gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem sagatavo, konsolidējot ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību iesniegto gada pārskatu informāciju. Saimnieciskā gada pārskata struktūru un apjomu nosaka Likums par budžetu un finanšu vadību un Ministru kabineta noteikumi par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtību. 2015.gadā sagatavots Saimnieciskā gada pārskats par 2014.gada rezultātiem, konsolidējot 13 ministriju, 15 citu centrālo valsts iestāžu un 119 pašvaldību konsolidētos gada pārskatus. Ministrijas un centrālās valsts iestādes konsolidētajā gada pārskatā iekļauj valsts budžeta iestāžu, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu gada pārskatus, pašvaldības konsolidētajā gada pārskatā iekļauj pašvaldības budžeta iestāžu un kopīgo iestāžu¹ gada pārskatus.

Valsts kontroles auditētais Saimnieciskā gada pārskats ir nozīmīgākais un ticamākais informācijas avots par valsts finansiālo stāvokli pārskata perioda beigās un budžeta izpildes rezultātiem pārskata gadā. Valsts kontroles atzinums apliecina, ka Saimnieciskā gada pārskats sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par pārskatos uzrādītās informācijas pilnīgumu un ticamību, kā arī Saimnieciskā gada pārskatā ietvertās informācijas kvalitāti, kuras lietotāji ir gan Saeima un Latvijas Banka, gan dažādas starptautiskās institūcijas (Eiropas Komisija, EUROSTAT, Starptautiskais Valūtas fonds, starptautiskās kredītreitinga aģentūras) un potenciālie investori, kas, pamatojoties uz Saimnieciskā gada pārskatā sniegto informāciju, pieņem lēmumus par ieguldījumiem Latvijas tautsaimniecībā.

¹ Kopīgu uzdevumu risināšanai pašvaldības, savstarpēji vienoties, var izveidot kopīgas iestādes. Šādas iestādes darbojas uz attiecīgo domju apstiprināta nolikuma pamata. Nolikums nosaka pašvaldību kopīgās iestādes kompetenci, tās finansēšanas, uzraudzības, likvidēšanas kārtību, kā arī kārtību, kādā notiek izstāšanās no kopīgās iestādes, un citus pašvaldību kopīgās iestādes darbības jautājumus (piem., būvvalde, reģionālā pašvaldības policija u.c.).

Valsts kases darbība 2015.gadā

1. Valsts budžeta izpilde

Lai Saimnieciskā gada pārskatā iekļautu vienveidīgu un salīdzināmu informāciju, Valsts kase izstrādā un aktualizē normatīvos aktus, kas reglamentē budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaiti un pārskatu sagatavošanu.

Lai nodrošinātu vienotu principu ievērošanu valsts un pašvaldību budžeta iestāžu finanšu uzskaitē un pārskatu sagatavošanā, kas ietver gan grozījumus normatīvajos aktos, gan detalizētus skaidrojumus, un tādējādi sniegtu patiesu, salīdzināmu un saprotamu informāciju Saimnieciskajā gada pārskatā, Valsts kase rīko informatīvos seminārus pārskatu sagatavotājiem. 2015.gadā 96,9% Valsts kases informatīvo semināru apmeklētāju atzina, ka pozitīvi novērtē iespēju šādi saņemt skaidrojošo informāciju.

Uzsākta jaunā politikas iniciatīva „Latvijas publiskā sektora grāmatvedības vadlīnijas un to piemērošanas rokasgrāmatas izstrāde (2015.–2018.gads)”, kuras realizācija nodrošinās Latvijas publiskā sektora prasību grāmatvedības uzskaites un pārskatu sagatavošanas jomā harmonizēšanu ar Starptautiskajiem publiskā sektora grāmatvedības uzskaites standartiem, tādējādi Latvijai iekļaujoties to valstu vidū, kuru finanšu pārskati sagatavoti atbilstoši labākajai starptautiskajai praksei. 2015.gadā noslēgts līgums par konsultācijām ar šīs jomas ekspertiem, identificētas Starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu un Latvijas Republikas normatīvo aktu prasību atšķirības, kā arī uzsākta vadlīniju izstrāde šo standartu ieviešanai Latvijas Republikas normatīvos aktos.

1.3. Valsts kases pakalpojumu un informācijas sistēmu attīstība

Viena no Valsts kases darbības stratēģijā izvirzītajām prioritātēm nosaka Valsts kases sniegto pakalpojumu pieejamību augstā, attīstības tendencēm atbilstošā informācijas tehnoloģiju līmenī nodrošināšanu, izmantojot to sniegtās resursu optimizācijas iespējas, kas atbilst arī valstiski izvirzītajām pamatnostādnēm un ko apliecina valsts mēroga pētījumu par e-pārvaldes efektivitāti rezultāti.

Orientējoties uz kvalitatīvu pakalpojumu pieejamību tehnoloģiski augstā līmenī, 2015.gadā turpināti ieguldījumi Valsts kases pakalpojumu atbalstošajās informācijas sistēmās: optimizēti procesi, veikti pasākumi sistēmu darbības stabilizēšanai, drošībai un darbības nepārtrauktībai, kā arī modernizēti sistēmās izmantotie datu apmaiņas formāti. Sniedzot elektroniskos pakalpojumus, ir panākts ievērojami efektīvāks valsts budžeta izpildes process – standartizētas budžeta izpildes procedūras, samazināts birokrātiskais slogs klientiem un iedzīvotājiem, radīti priekšnosacījumi informācijas atkalizmantošanai.

Realizēts projekta „Datu salīdzināšanās procesa ar Valsts kases klientiem par konta atlikumu un budžeta izpildi pilnveidošana” pirmais posms „Izpēte un priekšlikumu sagatavošana”, izdarīti nepieciešamie grozījumi Ministru kabineta noteikumos (projekta tehniskā realizācija paredzēta 2016.gadā).

2015. gadā Valsts kase uzturēja un turpināja attīstīt šādus pakalpojumus un informācijas sistēmas:

1.3.1. Vienotā valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēma

Valsts kases uzturētā Vienotā valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēma nodrošina pilnu valsts budžeta vadības ciklu – no budžeta plānošanas līdz tā izpildei un izpildes uzraudzībai:

- 1) valsts budžeta plānošanas funkcionalitāte nodrošina valsts budžeta un tā grozījumu apstrādi, apkopojot datus no ministrijām un centrālajām valsts iestādēm (šo funkciju realizē Finanšu ministrija);
- 2) valsts budžeta izpildes funkcionalitāte nodrošina Valsts kases un valsts budžeta iestāžu procesu norisi sistēmā, piem., konta veidošanas, assignējumu piešķiršanas un izpildes procesu, valsts budžeta ieņēmumu procesu, dienas,

mēneša un gada slēguma procesu, kā arī pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda dotāciju un iedzīvotāju ienākumu nodokļa sadales procesu u.c. (šo funkciju realizē Valsts kase).

Vienotās valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēmas Datu noliktava nodrošina pārskatu veidošanu par budžeta izpildi atbilstoši valsts budžeta struktūrai.

1.3.2. Ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēma *ePārskati*

Ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēma *ePārskati* paredzēta budžeta iestāžu finanšu un budžeta izpildes pārskatu pārvaldībai. Budžeta iestāžu pārskatu iesniedzēji mēneša, ceturkšņa un gada pārskatus Valsts kasē iesniedz un paraksta elektroniski tiešsaistes režīmā *ePārskatu* sistēmā, tādējādi nodrošinot abpusēju administratīvo un laika resursu ekonomiju. 2015.gadā sistēmā bija reģistrēti 4162 lietotāji.

ePārskatu sistēmā 2015.gadā nodota ekspluatācijā saskaņojamo kopsavilkuma pārskatu par budžeta izpildi iepriekšējā saimnieciskajā gadā funkcionalitāte, nodrošinot ērtāku un ātrāku saskaņošanas procesu starp Valsts kasi un ministrijām, centrālajām valsts iestādēm (pārejot no daļējas elektroniskās aprites uz pilnīgu procesa nodrošināšanu vienā elektroniskā vidē).

1.3.3. Finansēšanas plānu apstrādes informatīvā sistēma *ePlāni*

Ministrijas vai to padotības iestādes *ePlānus* lieto finansēšanas plānu projektu sagatavošanai, apstiprināšanai un iesniegšanai Valsts kasē, uz kā pamata tiek piešķirti assignējumi un dotācija no vispārējiem ieņēmumiem. 2015.gadā sistēmā reģistrēts 441 lietotājs un apstrādāti 9 395 pamatbudžeta un speciālā budžeta finansēšanas plāni.

Valsts kases darbība 2015. gadā

1. Valsts budžeta izpilde

1.3.4. Budžeta elektronisko norēķinu sistēma eKase

Valsts kase maksājumu pakalpojumu sniegšanu nodrošina elektroniski, izmantojot budžeta elektronisko norēķinu sistēmu eKase un tās Tiešsaistes datu apmaiņas moduli. 2015. gadā, izmantojot Tiešsaistes datu apmaiņas moduli, klienti ir veikuši 4 557 421 pārskatu pieprasījumu un nosūtījuši izpildei 10 874 052 maksājumu rīkojumus. Ar eKasi Valsts kase nodrošina klientiem iespēju izpildīt maksājumu rīkojumus, apskatīt maksājumu rīkojumu izpildes rezultātus, kā arī saņemt Valsts kases piedāvāto finanšu informāciju: kontu stāvokli (atlikumu), kontu apgrozījuma izrakstus un kopsavilkumu par ieņēmumiem un izdevumiem vai resursiem izdevumu segšanai. eKases Tiešsaistes datu apmaiņas modulis nodrošina automatizētu maksājumu datu (maksājumu statusa pārskats un konta pārskats) informācijas apmaiņu starp Valsts kasi un klientu, kā arī nodrošina maksājumu rīkojumu iesūtīšanu izpildei eKasē.

2015. gadā realizēts projekts „UNIFI (ISO 20022) atbilstīga XML Latvijas nacionālā standarta maksājumu un kontu pārskatu datu apmaiņā ar klientiem ieviešana” (kura lietošanu paredz 2012. gada 14. martā apstiprinātā Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 260/2012). Projekta ietvaros izstrādātas vadlinijas Valsts kases maksājumu datu apmaiņai ar ISO 20022 XML ziņojumiem „klients – banka” un „banka – klients” posmā, kā arī ieviestas attiecīgas izmaiņas Vienotajā valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēmā un budžeta elektronisko norēķinu sistēmā eKasē.

1.3.5. Budžetā veiktā maksājuma pārbaudes e-pakalpojums

Valsts kase tīmekļa vietnes www.kase.gov.lv sadaļā „Budžetā veiktā maksājuma pārbaude” nodrošina iespēju maksātājiem pārliecināties, vai viņu veiktais maksājums ir saņemts norādītajā valsts budžeta kontā Valsts kasē. 2015. gadā šim e-pakalpojumam bija vairāk nekā 25 000 pieprasījumu, kas ir par 60% vairāk nekā 2014. gadā.

1.3.6. Valsts kases kontiem piesaistītās kredītkartes

Valsts kase sadarbībā ar AS “Swedbank” nodrošina valsts budžeta iestādēm iespēju veikt maksājumus ar Valsts kases kontiem piesaistītajām kredītkartēm. Kredītkaršu pakalpojums paredzēts darbinieku komandējumu, darba braucienu un saimniecisko izdevumu veikšanai: valsts budžeta iestāžu darbiniekiem nodrošināta iespēja komandējumu laikā veikt bezskaidras naudas norēķinus, ievērojot Likuma par budžetu un finanšu vadību prasību, kas nosaka, ka valsts budžeta līdzekļu izdevumi veicami no Valsts kasē atvērtajiem kontiem.

2015. gadā Valsts kases kontiem piesaistīto kredītkaršu pakalpojumu izmantoja 117 valsts budžeta iestādes un tām kopā izsniegtas 993 kredītkartes.

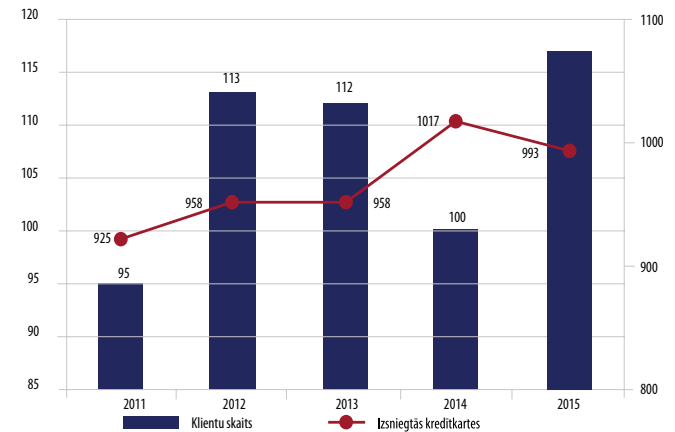
1.3.7. Maksājumu karšu pieņemšana, iekasējot valsts budžeta maksājumus

Valsts kase ar AS “SEB banka” un AS “Citadele banka” starpniecību nodrošina maksājumu karšu pieņemšanas pakalpojumu Valsts kases klientiem – budžeta maksājumu administrējošām institūcijām, kas iekasē budžeta maksājumus no privātpersonām, iespēju tos iekasēt ar VISA Electron, MasterCard, Maestro vai American Express maksājumu kartēm maksājumu karšu pieņemšanas terminālī vai citā alternatīvā sistēmā.

2015. gadā Valsts kases nodrošināto pakalpojumu izmantoja 87 Valsts kases klienti, t.sk. deviņas pašvaldības. Budžeta maksājumu administrējošajās institūcijās uzstādītajos 819 maksājumu karšu termināļos ar maksājumu kartēm 2015. gadā veikti 753 847 darījumi par kopējo summu 43 272 925 euro. 2015. gads ir pirmais gads, kas uzrāda darījumu skaita un iekasēto maksājumu summas kritumu. Neskatoties uz to, ka ar maksājumu kartēm iekasētais valsts budžeta iestāžu pašu ieņēmumu apjoms ir pieaudzis, 2015. gadā būtiski samazinājās ar maksājumu kartēm iekasētais pamatbudžeta ieņēmumu (valsts nodevas) apjoms, kas tādējādi rada kopējo darījumu skaita un iekasēto summu samazinājumu. Šāda situācija skaidrojama ar atsevišķu valsts budžeta ieņēmumu cikliskumu (piem., nodevas par pasu izsniegšanu un nodevas par personas apliecību izsniegšanu), savukārt nodeva par kadastra izziņas sagatavošanu un izsniegšanu no 2015. gada 1. janvāra ir atcelta (sk. 2. attēlu).

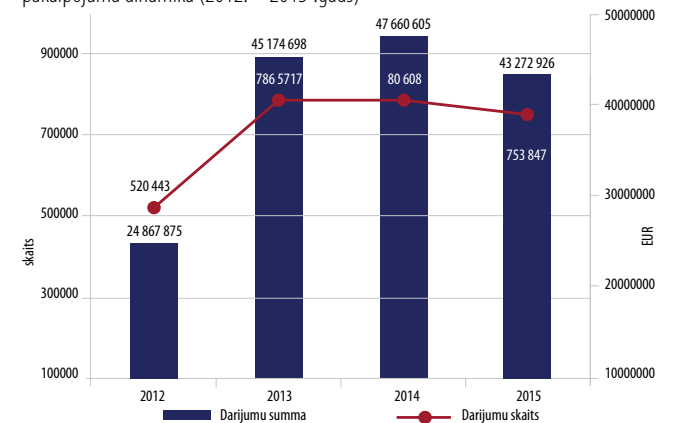
1. attēls.

Valsts kases kontiem piesaistīto kredītkaršu pakalpojuma dinamika (2011.–2015. gads)

2. attēls.

Maksājumu karšu (VISA, MasterCard un American Express) pieņemšanas pakalpojuma dinamika (2012. – 2015². gads)

² 2015. gadā būtiski samazinājās pamatbudžeta ieņēmumu (valsts nodevas) apjoms, kas tādējādi rada kopējo darījumu skaita un iekasēto summu samazinājumu.

Valsts kases darbība 2015. gadā

1. Valsts budžeta izpilde

1.3.8. Centralizētā resursu vadības sistēma

Valsts kase turpināja uzturēt Centralizēto resursu vadības sistēmu Horizon, nodrošinot Finanšu ministrijas un tās padotības iestāžu (Finanšu ministrijas resora) finanšu vadības, grāmatvedības un personāla uzskaiti vienotā sistēmā. 2015. gadā izvērtēta centrālās resursu vadības sistēmas Horizon uzturēšana un izmaksas, un uzsākta iepirkuma procedūra, lai izvēlētos optimālāko risinājumu tālākai sistēmas uzturēšanai.

Vienotai un efektīvai Finanšu ministrijas padotības iestāžu grāmatvedības uzskaites procesa realizēšanai Valsts kase turpināja iepirkumu uzraudzības biroja un Fiskālās disciplīnas padomes grāmatvedības uzskaites un Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas grāmatvedības uzskaites un personālvadības procesu nodrošināšanu.

1.4. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts budžeta izpildē

1. tabula

Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts budžeta izpildē

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīva rādītāja skaitliskās vērtības 2015. gadā	
		Plānotais	Izpilde
1. Izstrādāti un apstiprināti vienoti budžeta izpildes, budžeta naudas plūsmas uzskaites un izpildes principi un saņemts ārējo auditoru un sadarbības partneru pozitīvs vērtējums par budžeta izpildes procesa kvalitāti, operatīvu uzskaiti, savlaicīgu un pietiekamu kontroli.	1.1. Finanšu pārskatu atbilstība starptautisko un starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu pamatnostādņiem (%).	63	63
	1.2. Finanšu pārskatu atbilstība Eiropas Statistikas prakses kodeksa prasībām valsts statistiskās informācijas programmas ietvaros (% no uz Valsts kasi attiecināmiem Eiropas Statistikas prakses kodeksa prasību rādītājiem).	–	–
2. Apzinātas Valsts kases klientu vēlmes un atbilstoši tām pilnveidoti sniegtie pakalpojumi.	2. Apmierinātība ar saņemto pakalpojumu kvalitāti (% no aptaujāto klientu skaita ³).	≥85	88,9
3. Nodrošināta Valsts kases pakalpojumu saņemšana elektroniski.	3. Pakalpojumu saņemšana, izmantojot elektroniskos pakalpojumu sniegšanas kanālus (% no sniegtajiem pakalpojumiem).	≥85	100
4. Budžeta iestāžu finanšu un vadības grāmatvedības pārskati iesniegti vienotā informācijas sistēmā.	4. Iespēja valsts un pašvaldību iestādēm saņemt informāciju vadības lēmumu pieņemšanai un budžeta finansējuma uzraudzības kvalitātes pilnveidošanai ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēmā <i>ePārskati</i> (budžeta iestāžu skaits).	13	12 ⁴

³ Saskaņā ar Valsts kases kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošajos dokumentos noteikto klientu apmierinātības pētījumu veic ne retāk kā reizi trijos gados. Pēc nepieciešamības veic gan visaptverošas klientu aptaujas, gan aptaujas konkrēta pakalpojuma un klientu segmenta apmierinātības un vajadzību apzināšanai.

⁴ Pašvaldības attīsta savas finanšu vadības informācijas sistēmas un vairs nepiesakās izmantot *ePārskatu* piedāvāto plānošanas moduli.

Valsts kases darbība 2015.gadā

2. Valsts parāda vadība

2.1. Darbības principi un attīstības virzieni

Saskaņā ar nolikumu Valsts kase veic valsts parāda vadību, kā arī organizē valsts galvojumu izsniegšanu un uzraudzību.

Valsts parāda vadības pamatprincipus un uzdevumus vidējam termiņam nosaka Valsts parāda vadības stratēģija, kuru apstiprina finanšu ministrs. Saskaņā ar Valsts parāda vadības stratēģiju, valsts parāda vadības mērķis ir nodrošināt nepieciešamos finanšu resursus valsts parāda pārfinansēšanai, valsts budžeta izpildei un finanšu resursu rezerves uzturēšanai ar iespējami zemākām izmaksām, ierobežojot finanšu riskus un ņemot vērā Latvijas valsts makroekonomikas attīstību un finanšu tirgus integrāciju kopējā eirozonas finanšu tirgū. Lai nodrošinātu valsts parāda vadības procesa atbilstību starptautiski atzītai praksei un valsts parāda vadības mērķa sasniegšanu, valsts parāda vadību iedala divos savstarpēji saistītos procesos: valsts parāda portfeļa vadība un valsts aizņēmumu vadība.

Aizņemšanās apjomu un valsts parāda līmeni vidējā termiņā ietekmē kopējā finansēšanas nepieciešamība, kuru galvenokārt veido valsts budžeta izpildes nodrošināšanai un valsts parāda saistību atmaksai attiecīgajā periodā nepieciešamais resursu apjoms. Valsts parāda un budžeta saistību izpildē tiek izmantota stratēģiska pieeja valsts aizņemšanās un parāda vadības procesa nodrošināšanā, saglabājot pēc iespējas lielāku elastību finanšu tirgos veicamo aizņēmumu nosacījumu (aizņemšanās laiks, valūta, apjoms, termiņš) izvēlē. Tas ļauj ierobežot finanšu riskus vidējā termiņā, kā arī nodrošināt kopējās finansēšanas nepieciešamības segšanai nepieciešamos resursus ar pēc iespējas labvēlīgākiem un izdevīgākiem nosacījumiem.

Kopējās finansēšanas nepieciešamības segšanai kārtējā gadā plānotos pasākumus un finansēšanai piemērotāko aizņemšanās instrumentu izvēli nosaka Resursu piesaistīšanas pasākumu plāns vidējam termiņam, kuru, ņemot vērā Valsts

parāda vadības stratēģijā noteiktās vadlīnijas, izstrādā Valsts kase un apstiprina finanšu ministrs.

Lai nodrošinātu Valsts parāda vadības stratēģijā noteikto valsts parāda vadības pamatprincipu ievērošanu un mērķu sasniegšanu, vidēja termiņa aizņemšanās stratēģijai noteiktas šādas prioritātes:

1) iekšējā finanšu tirgū:

- uzturēt pastāvīgu un regulāru valsts vērtspapīru piedāvājumu iekšējā finanšu tirgū atbilstoši vietējo investoru pieprasījumam, lai izmantotu aizņemšanās iekšējā finanšu tirgū potenciālu un sekmētu iekšējā finanšu tirgus funkcionēšanu;
- uzturēt komunikāciju ar investoriem Primāro dīleru sistēmas⁵ ietvaros, lai sekmētu pieprasījumu pēc valsts vērtspapīriem sākotnējā izvietošanā;
- uzturēt krājobligāciju piedāvājumu mājāsaimniecībām, lai nodrošinātu resursu piesaisti no līdz šim mazāk aktīvas investoru grupas, kā arī veicinātu iedzīvotāju skaidras naudas uzkrājumu samazināšanos, uzticību finanšu tirgum, tādējādi sekmējot valsts vērtspapīru tirgus attīstību kopumā.

2) starptautiskajos finanšu tirgos:

- nodrošināt aizņemšanos starptautiskajos finanšu tirgos ar publiskajām valsts parāda vērtspapīru emisijām, saglabājot elastību attiecībā uz aizņēmumu veikšanas laiku, valūtu un atmaksas termiņu izvēli, lai nodrošinātu aizņemšanos ar labvēlīgiem nosacījumiem;

- nodrošināt valsts vērtspapīru investoru loka diversifikāciju un paplašināšanu, īstenojot regulāru, pastāvīgu dialogu un ilgtermiņa darbu ar investoru sabiedrību un sadarbības partneriem, lai veicinātu dažādu pasaules reģionu investoru aktīvu dalību valsts ārējā aizņēmuma vērtspapīru sākotnējā izvietošanā;
- nodrošināt un uzturēt finanšu darījumu slēgšanai pastāvīgi pieejamu sadarbības partneru loku;
- lai labvēlīgi ietekmētu Latvijas kredītreitinga virzību nākotnē, aktīvi komunicēt ar reitingu aģentūrām un kredītreitinga noteikšanas procesā nodrošināt vienota un saskaņota viedokļa sniegšanu par situāciju Latvijā.

3.attēls.

Aizņemšanās stratēģija vidējam termiņam

<p>Aizņemšanās elastība:</p> <ul style="list-style-type: none"> • attiecībā uz aizņēmumu veikšanas laiku, valūtu un termiņu 	<p>Investoru bāzes diversifikācija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pastāvīgs dialogs ar investoriem • lielāka investoru konkurence • plašākas aizņemšanās iespējas
<p>Parāda apkalpošanas izdevumu optimizēšana vidējā termiņā</p>	
<p>Iekšzemes finanšu tirgus potenciāla izmantošana:</p> <ul style="list-style-type: none"> • atbilstošas ieguldījumu iespējas tirgus dalībniekiem • Primāro dīleru sistēma 	<p>Sadarbības partneru loka paplašināšana:</p> <ul style="list-style-type: none"> • darījumu slēgšanai pastāvīgi pieejami sadarbības partneri

⁵ Primāro dīleru sistēma ir sadarbības forma starp emitentu (Valsts kase) un finanšu institūcijām, lai realizētu vienotu stratēģiju vērtspapīru tirgus attīstības veicināšanai.

Valsts kases darbība 2015. gadā

2. Valsts parāda vadība

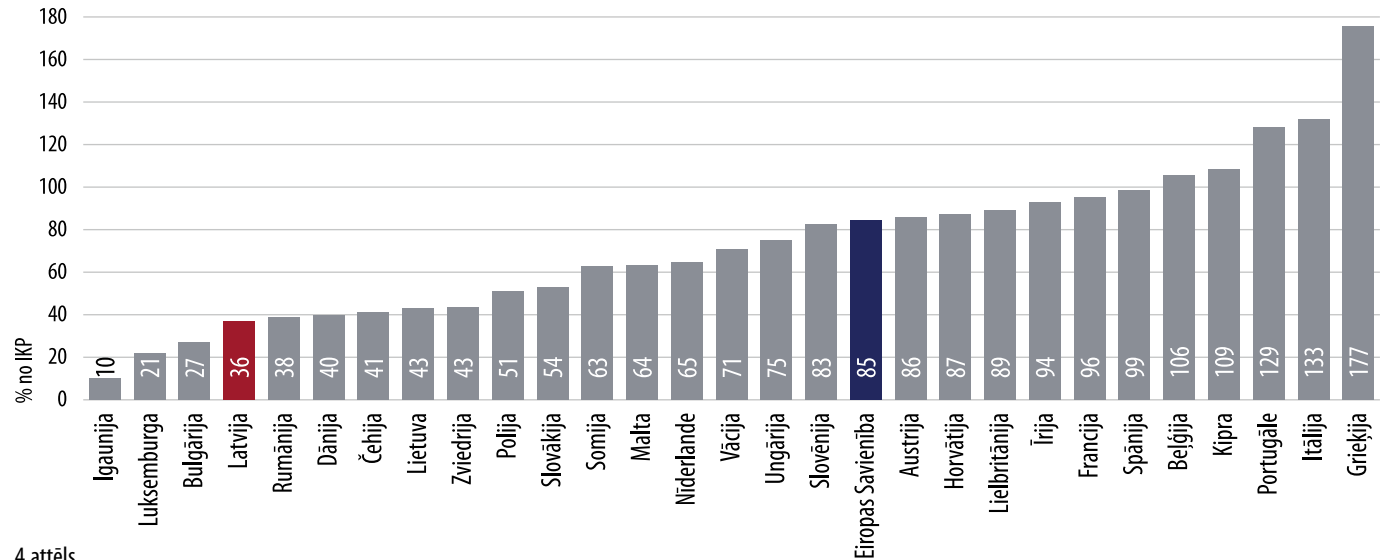
Turpinot aizņemšanās pasākumus atbilstoši vidēja termiņa stratēģijai, kā arī ievērojot atbildīgu fiskālo politiku, ir iespējams nodrošināt aizņemšanos ar labvēlīgiem nosacījumiem, kā arī ilgtermiņā uzturēt valsts parādu ilgtspējīgā līmenī.

Atbilstoši Finanšu ministrijas pilnvarojumam Valsts kase izvērtē ministriju pieprasījumus valsts vārdā sniedzamajiem galvojumiem un sagatavo atbalstāmo pretendentu un to projektu sarakstu iekļaušanai gadskārtējā valsts budžeta likumā. Valsts kase piedalās valsts vārdā sniedzamo galvojumu sniegšanas un apkalpošanas procesā, izvērtējot un uzraugot ar galvojumu izsniegšanu saistītos riskus, organizējot galvojuma līgumu parakstīšanu un kārtējot valsts vārdā sniegtā galvojuma saistību uzskaiti, kā arī veic regulāru valsts galvoto projektu realizētāju finansiālā stāvokļa analīzi un uzraudzību.

2.2. Valsts parāda struktūra, rādītāji un izmaiņas

Latvijas vispārējās valdības parāds, kuru veido valsts un pašvaldību struktūru konsolidētais parāds, uz 2015. gada beigām veidoja ~36% no IKP. Latvijas vispārējās valdības parāds joprojām ir viens no zemākajiem ES dalībvalstu vidū, kā arī tā līmenis ir krietni zem ES dalībvalstu vidējā rādītāja (sk. 4.attēlu).

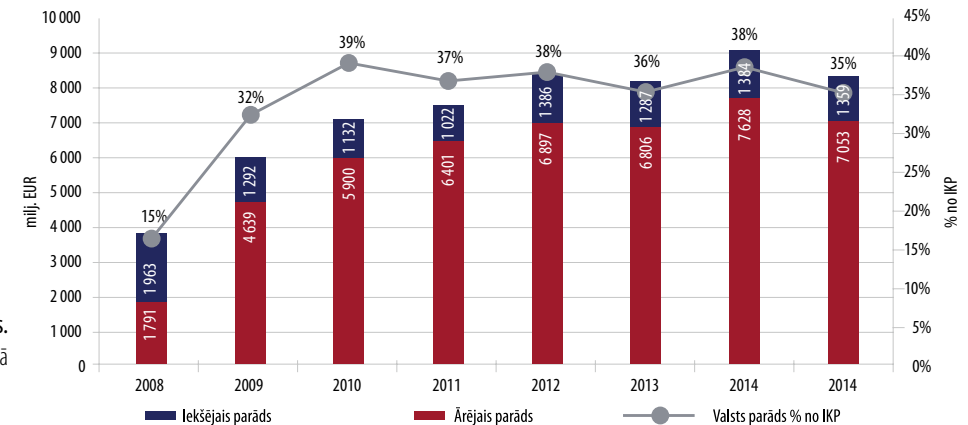
Vispārējās valdības parāda līmeni galvenokārt ietekmē valsts parāds⁶, kas 2015. gadā samazinājies par 600,3 milj. euro un 2015. gada beigās sasniedza 8 412,0 milj. euro nominālvērtībā jeb 34,5% no 2015. gadam prognozētā IKP, nepārsniedzot likumā „Par valsts budžetu 2015. gadam” 8 650,0 milj. euro apmērā noteikto maksimālo parāda līmeni uz gada beigām (sk. 5.attēlu).

4.attēls.

Vispārējās valdības parāds uz 2015. gada beigām (% no IKP) pēc ESA²⁰¹⁰ metodoloģijas

Avots: EUROSTAT

5.attēls.

Valsts parāds (nominālvērtībā) 2008.–2015.⁷ gadā

⁶ Valsts parādu veido valsts struktūru parāds, kurā ietilpst valsts emitētie parāda vērtspapīri, aizņēmumi, krājobligācijas un Valsts kasē izvietotie klientu noguldījumi.

⁷ 2015. gadā – operatīvā informācija.

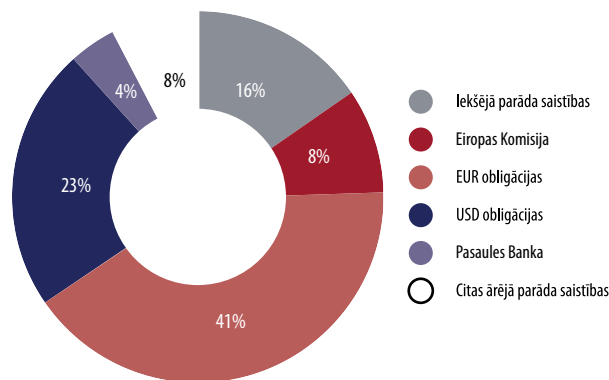
Valsts kases darbība 2015. gadā

2. Valsts parāda vadība

Valsts parāda struktūrā 2015. gadā lielāko īpatsvaru veidoja ārējais parāds, sasniedzot 84% no kopējā valsts parāda apjoma (sk. 6.attēlu).

6.attēls.

Valsts parāda struktūra (nominālvērtībā) uz 31.12.2015. (% no kopējā apjoma)

Valsts ārējais parāds nominālvērtībā 2015. gada 31. decembrī bija 7,053 mljrd. *euro*.

2015. gada 31. decembrī valsts ārējā parādā lielāko daļu veidoja eiroobligācijas. 2015. gadā valsts ārējais parāds samazinājās par 575,3 milj. *euro*, jo 2015. gadā tika atmaksāts Eiropas Komisijas aizdevums 1,2 mljrd. *euro* apmērā un atpirktas USD obligācijas 650 milj. USD apmērā, kā arī 2015. gada otrajā pusē Valsts kase starptautiskajos finanšu tirgos veica divas obligāciju emisijas par kopējo summu 1,05 mljrd. *euro*, savlaicīgi nodrošinot resursus gan 2015. gada valsts budžeta izpildei, gan ASV dolāros uzņemto parādsaistību daļējai pārfinansēšanai 2015. gada decembrī.

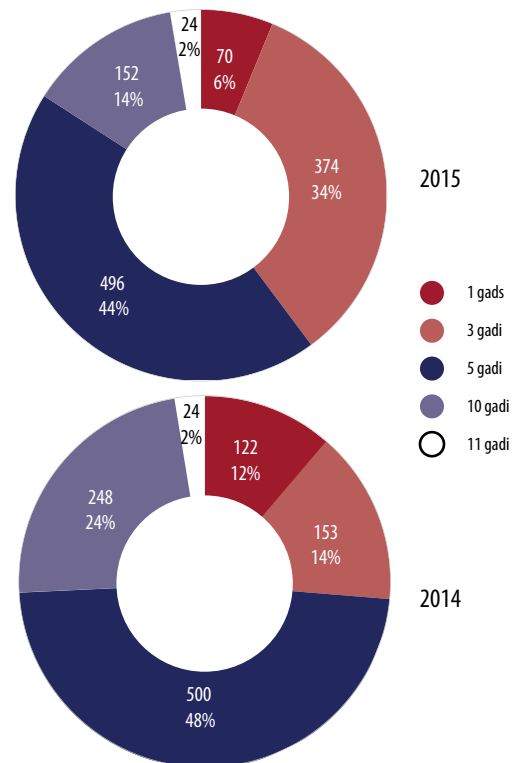
Valsts iekšējais parāds nominālvērtībā 2015. gada 31. decembrī bija 1,359 mljrd. *euro*.

2015. gadā valsts iekšējais parāds samazinājās par 25,0 milj. *euro*, ko galvenokārt ietekmēja klientu⁸ Valsts kasē izvietoto depozītu un kontu atlikumu samazinājums 117,7 milj. *euro* apmērā, kā arī apgrozībā esošo iekšējā aizņēmuma vērtspapīru apjoma pieaugums par 69,7 milj. *euro* un aizņēmumu pieaugums par 21,7 milj. *euro*.

2015. gada 31. decembrī valsts iekšējā parāda būtiskāko daļu veidoja Valsts kases emitētie iekšējā aizņēmuma vērtspapīri 1,116 mljrd. *euro* apmērā, kurus Valsts kase organizētajās regulārajās publiskajās izsolēs lielākoties iegādājās iekšējā finanšu tirgus dalībnieki (kreditīestādes un institucionālie investori). Valsts kase 2015. gadā izsolēs investoriem piedāvāja īstermiņa un vidēja termiņa vērtspapīrus, un atbilstoši tam mainījās arī apgrozībā esošo valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru procentuālais īpatsvars iekšējā parādā (sk. 7.attēlu).

7.attēls.

Valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīri apgrozībā 2014. un 2015. gada beigās, milj. EUR; % no kopsummas pēc sākotnējā termiņa

Pārējo valsts iekšējā parāda daļu veidoja pieprasījuma un īstermiņa noguldījumi, aizņēmumi, krājobligācijas un bezprocentu obligācijas – kopā 243,1 milj. *euro*.

2.3. Valsts aizņēmumu vadība

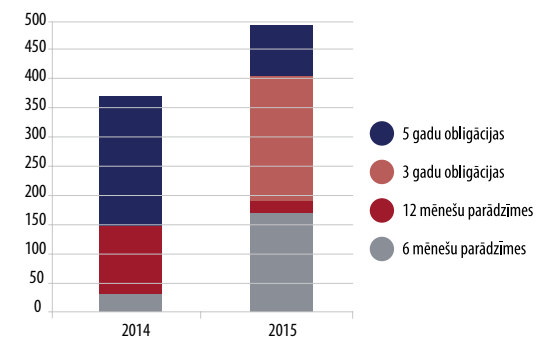
Saskaņā ar Valsts parāda vadības stratēģiju valsts aizņēmumu vadības mērķis ir nodrošināt pastāvīgu resursu piesaistes iespēju starptautiskajos un iekšējā finanšu tirgū ar optimāliem aizņemšanās darījumu nosacījumiem.

2.3.1. Valsts iekšējie aizņēmumi

2015. gadā Valsts kase turpināja regulāras valsts vērtspapīru izsoles. Latvijas valsts vērtspapīru piedāvājums iekšējā tirgū uzturēts virs 2014. gada līmeņa. Līdzīgi kā iepriekšējos gados sešu un 12 mēnešu parādzīmju izsoles Valsts kase rīkoja, lai pārfinansētu iekšējo īstermiņa parādu, kā arī uzturētu iekšējā aizņēmuma vērtspapīru tirgu. 2015. gadā Valsts kase uzsāka divas jaunas obligāciju programmas – ar trīs un piecu gadu dzēšanas termiņu. Gada beigās šo obligāciju apgrozībā esošais apjoms sasniedza attiecīgi 220,9 milj. *euro*, kas ir līdz šim apgrozībā lielākā iekšējā aizņēmuma vērtspapīru sērija, un 82,4 milj. *euro*.

8.attēls.

Valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru izsoles 2015. un 2014. gadā sadalījumā pa dzēšanas termiņiem, milj. EUR

⁸ Izņemot valsts struktūru, bet ieskaitot valsts struktūru kontrolēto un finansēto komersantu, ostu un brīvostu pārvalžu un speciālo ekonomisko zonu.

Valsts kases darbība 2015. gadā

2. Valsts parāda vadība

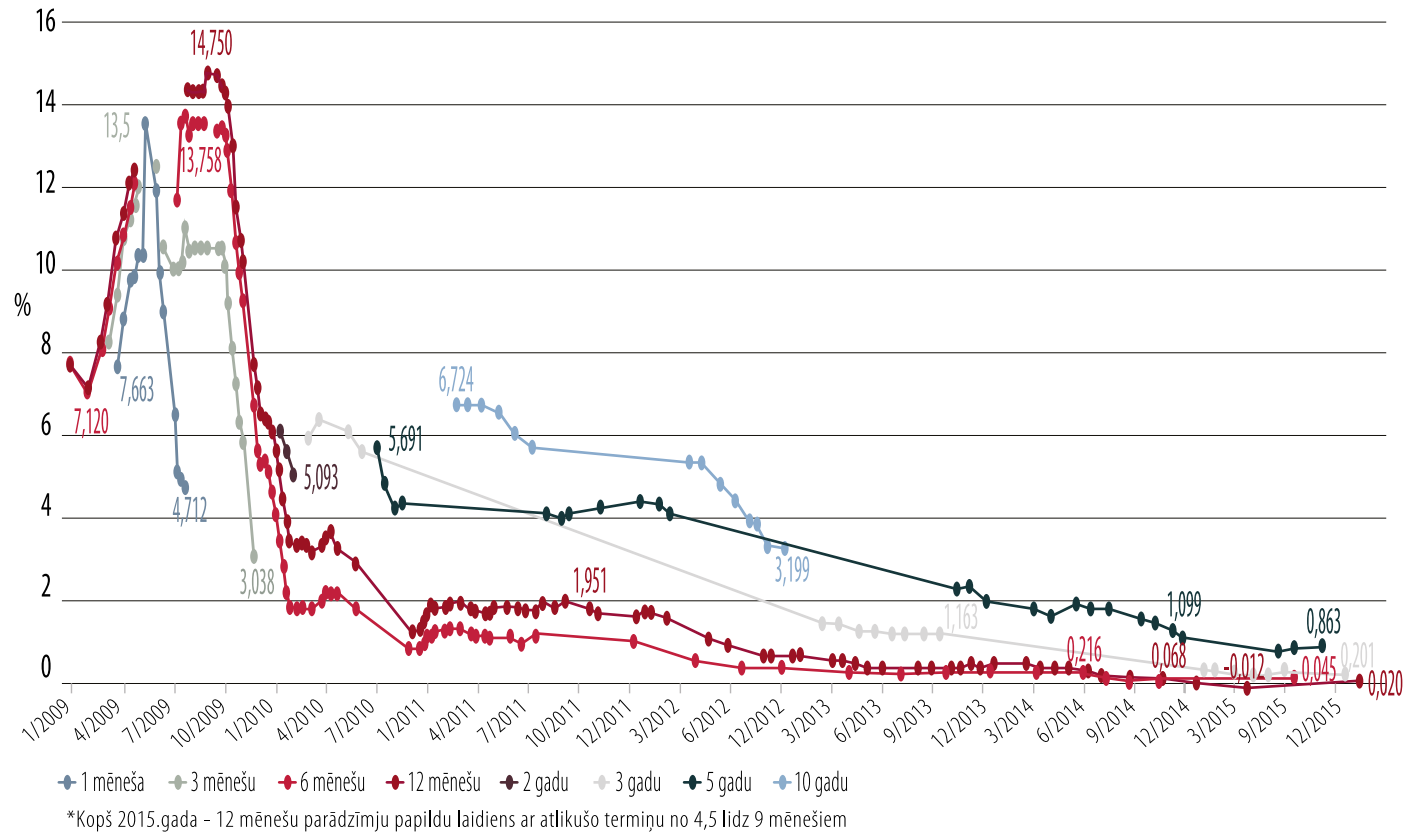
Sākotnējā tirgū Valsts kase pārdeva vērtspapirus 493,3 milj. *euro* apmērā, tajā skaitā 328 milj. *euro* konkurējošās daudzscenu izsolēs. Vidēji kopējais pieprasījums konkurējošās daudzscenu izsolēs 4,59 reizes pārsniedza piedāvājumu un bija 1 422,03 milj. *euro*. Liela investoru konkurence (pieprasījuma/piedāvājuma attiecība) visās izsolēs nodrošināja aizņemšanās likmju saglabāšanos vēsturiski zemākajos līmeņos. Likmju kritums skaidrojams gan ar Primāro dīleru aktīvu piedalīšanos izsolēs, gan no emitenta viedokļa pozitīvām likmju attīstības tendencēm finanšu tirgos, kā arī Latvijas kredītiestāžu augsto likviditāti.

2015. gada sākumā *euro* naudas tirgū likmes bija vēsturiski zemākajos līmeņos, nodrošinot iespēju piesaistīt lētus īstermiņa resursus. Pēc Eiropas Centrālās bankas 2015. gada 22. janvāra lēmuma par Valsts sektora vērtspapīru iegādes programmas uzsākšanu jau tā zemās naudas tirgus likmes samazinājās vēl vairāk, un tas atspoguļojās vēsturiski zemākās īstermiņa aizņemšanās izmaksās valsts iekšējā vērtspapīru tirgū. Pirmo reizi Latvijas valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru sākotnējās izvietojanas vēsturē tika fiksēta negatīvā likme, t.i., 2015. gada 15. aprīļa parādzīmju konkurējošajā daudzscenu izsolē tika pārdoti vērtspapīri ar likmi minus 0,012%.

2.3.1.1. Primāro dīleru sistēma

Arī 2015. gadā Valsts kase turpināja nostiprināt kopš 2013. gada februāra ieviesto Primāro dīleru sistēmu, kuras mērķis ir sekmēt ne tikai valsts vērtspapīru tirgus attīstību, bet arī aktivitāti, t.i., jaunu aizņemšanās instrumentu veidošanos, investoru bāzes paplašināšanos, aktīvāku, likvidāku un investoriem pievilcīgāku valsts vērtspapīru tirgu, kā arī ar valsts parāda apkalpošanu saistīto risku samazināšanu. Primāro dīleru sistēmas ietvaros valsts vērtspapīru izsolēs var piedalīties kredītiestādes, kurām ir noslēgts primārā dīlera līgums ar Valsts kasi. Par primārajiem dīleriem, izvērtējot katras kredītiestādes darbību valsts vērtspapīru tirgū un aktivitāti finanšu darījumos ar Valsts kasi valsts parāda un aktīvu vadības jautājumos, kļuvušas šādas kredītiestādes – AS „Citadele banka”, AS „DNB banka”⁹, AS „SEB banka”, AS „Swedbank” un AS „ABLV Bank”.

2015. gadā tika uzturēta regulāra komunikācija ar Primārajiem dīleriem un viedokļu apmaiņa par situāciju finanšu tirgū. 2015. gadā ieviests jauns, Eiropā vienotais

9. attēls.

Valsts vērtspapīru konkurējošajās izsolēs noteiktās vidējās svērtās procentu likmes

Primāro dīleru veikto darījumu atskaišu formāts – HRF (*Harmonized Reporting Format*), kas dod iespēju Valsts kasei detalizēti analizēt katra Primārā dīlera darbības rezultātus.

No 2015. gada stājās spēkā arī izmaiņas Latvijas valsts vērtspapīru sākotnējā izvietojanas kārtībā. Tās paredz, ka Valsts kase, nenosakot piedāvājuma apjomu nekonkurējošās fiksētās likmes apjoma izsolēs, var lemt par pārdodamo vērtspapīru apjomu, kas atbilst vai nu tā brīža finansēšanas nepieciešamībai vai faktiskajam pieprasījuma apjomam.

⁹ Ottrreizējā tirgū – Lietuvas AB „DNB Bankas” un AB „SEB Bankas”.

Valsts kases darbība 2015. gadā

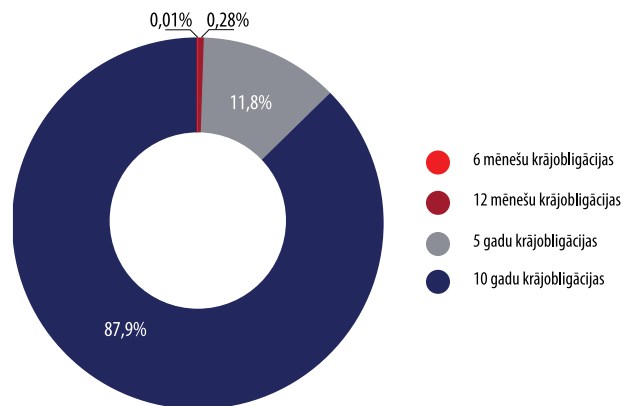
2. Valsts parāda vadība

2.3.1.2. Krājobligācijas

Turpinājās 2013. gadā ieviestā iekšējā finanšu tirgus instrumenta – krājobligāciju – izplatīšana gan VAS „Latvijas Pasts” nodalās, gan tīmekļa vietnē www.krajobligacijas.lv. Krājobligāciju primārais mērķis bija nodrošināt privātpersonām ērtu un drošu brīvo līdzekļu ieguldīšanas iespēju kā potenciāli jaunu ieguldītāju grupu un paplašināt iedzīvotāju ieguldījumu iespējas klasiskos un drošos finanšu instrumentos, vairojot iedzīvotāju praktisko investīciju pieredzi, veicināt skaidras naudas uzkrājumu samazināšanos, attīstīt valsts vērtspapīru tirgu kopumā, kā arī veicināt iedzīvotāju uzticību finanšu tirgum. Realizējot augstāk minētos mērķus, iedzīvotājiem tiek piedāvātas sešu un 12 mēnešu, kā arī piecu un 10 gadu krājobligācijas. 2015. gada beigās kopumā apgrozībā krājobligācijas sasniedza 5,1 milj. *euro* apjomu.

10. attēls.

Apgrozībā esošais krājobligāciju apjoms (31.12.2015.)

2015. gadā, sekojot iekšējā aizņēmuma valsts vērtspapīru tirgus likmēm un vispārējām tendencēm finanšu tirgos, visu termiņu krājobligācijām piemērojamās fiksētā ienākuma likmes turpināja pazemināties, nostiprinot arī tendences krājobligāciju termiņstruktūrā, kur pieprasījums koncentrējas ilgtermiņa

krājobligācijās. Pārdoto īstermiņa krājobligāciju (ar termiņu līdz vienam gadam ieskaitot) nelielais apjoms arī saistīts ar krājobligāciju fiksētā ienākuma zemajām likmēm. Tāpēc Valsts kases izvēlētā pieeja piedāvāt visu termiņu krājobligācijas vienlaicīgi ir bijusi piemērota mainīgiem tirgus apstākļiem, jo saglabāja izvēles iespējas ieguldītājiem attiecībā uz termiņu un ienesīgumu.

2.3.1.3. Bezprocentu obligācijas

2015. gadā tika uzsākta jauna valsts vērtspapīru veida – bezprocentu obligāciju – emisija. Šādu vērtspapīru emisiju paredz Imigrācijas likuma 23. panta pirmās daļas 31. punkts, kurā noteikts, ka ārzemnieks drīkst pieprasīt uzturēšanās atļauju Latvijas Republikā uz laiku līdz pieciem gadiem, ja viņš iegādājies īpašam mērķim noteiktus bezprocentu valsts vērtspapīrus par nominālvērtību 250 tūkst. *euro*. 2015. gadā notika piecas bezprocentu obligāciju emisijas, un 2015. gada beigās kopumā bija emitētas bezprocentu obligācijas par 1,25 milj. *euro*.

2.3.2. Valsts ārējie aizņēmumi

2.3.2.1. Aizņēmumi starptautiskajos finanšu tirgos

Kā rāda Valsts kases pieredze ar darījumiem starptautiskajos finanšu tirgos pēdējo gadu laikā, aizņemšanās brīdi emitentiem globālo tirgu nenoteiktības vai strauji mainīgas situācijas apstākļos lielā mērā nosaka atsevišķu, īsu izdevīgāko brīžu izmantošana, kad finanšu tirgos parādās pozitīvas ziņas un investoru noskaņojums kļūst labvēlīgs jaunām investīcijām. Valsts kases darbība ārējo aizņēmumu vadības jomā pēdējos gados ir vērstā tieši uz šādu izdevīgu aizņemšanās brīžu izmantošanu, jo tas ļauj sasniegt aizņemšanās stratēģijas galveno mērķi – panākt valsts parāda apkalpošanas izdevumu samazinājumu vidējā termiņā, nodrošinot aizņemšanos starptautiskajos finanšu tirgos ar valstij izdevīgiem nosacījumiem.

Aizņēmumiem starptautiskajos finanšu tirgos Valsts kase izmanto 2013. gadā ieviesto ārējo valsts vērtspapīru dokumentācijas juridisko ietvaru GMTN (*Global Medium Term Note programme*), kas sastāv no standartizētiem līgumiem un izveidots, lai veicinātu turpmāko Latvijas aizņēmumu procesu. GMTN programma ļauj Valsts kasei

operatīvi izmantot labvēlīgu situāciju starptautiskajos finanšu tirgos, kā arī emitēt valsts vērtspapīrus dažādās valūtās. Tāpat programma paredz iespēju emitēt valsts vērtspapīrus, ja investors uzrunā Valsts kasi un izsaka aizdevuma piedāvājumu, ievērojot programmas juridiskos nosacījumus.

2015. gadā aizņemšanās izmaksas būtiski ietekmēja nepieredzēti ekspansīva Eiropas Centrālās bankas monetārā politika, tajā skaitā negatīvas noguldījumu likmes un Valsts sektora vērtspapīru pirkšanas programma, kura veicināja Latvijas un atsevišķu citu eirozonas valstu kreditriska uzcenojuma virs *euro* bāzes procentu likmēm kritumu. Aktīvie komunikācijas pasākumi ar valsts vērtspapīru investoriem, kā arī valsts kredītreitinga atgriešanās „A” reitinga grupā emisijās piesaistīja investorus, kuri veic ieguldījumus attīstīto valstu obligācijās ar zemākiem likmju līmeņiem.

2015. gada septembrī tika emitētas 10 gadu obligācijas 500 milj. *euro* apmērā ar vēsturiski viszemāko fiksēto procentu (kupona) likmi 1,375% gadā (ienesīgums 1,449%), tādējādi apliecinot starptautisko investoru augsto novērtējumu Latvijas kredītspējai. Obligāciju emisijā galvenokārt piedalījās investori, kas iegulda eirozonas valstu visdrošākajos vērtspapīros (Vācija, Austrija, Somija).

2015. gada nogalē, lai kapitalizētu ieguvumus no unikālas situācijas finanšu tirgos, pastāvēt Latvijas kreditriska uzcenojuma atšķirībām *euro* un ASV dolāros, Valsts kase veica 2020. gadā un 2021. gadā dzēšamo ASV dolāros emitēto obligāciju daļēju pārfinansēšanu ar jaunām līdzīgu termiņa eiro obligācijām. 2015. gada decembrī tika atpirktas 2011. gadā un 2012. gadā emitētās obligācijas 650 milj. ASV dolāru apjomā, vienlaicīgi pārtraucot attiecīgo ASV dolāru obligāciju valūtas riska vadības noslēgtos valūtas mijmaiņas darījumus un emitējot jaunās piecu gadu eiro obligācijas 550 milj. *euro* apmērā ar jaunu vēsturiski zemāko fiksēto procentu (kupona) likmi 0,5% gadā (ienesīgums 0,532%). Veikto darījumu rezultātā panākts būtisks valsts parāda apkalpošanas izdevumu samazinājums un līdz ar to arī pozitīva ietekme uz valsts budžeta bilanci vidējā termiņā, kā arī veiktais darījumu kopums tika starptautiski atzīmēts kā pirmais šāda veida valsts parāda pārfinansēšanas darījums Centrālajā un Austrumeiropā, kas kalpo kā etalons līdzīgu darījumu veikšanai arī citām valstīm.

⁹ Ottrreizējā tirgū – Lietuvas AB „DNB Bankas” un AB „SEB Bankas”.

Valsts kases darbība 2015. gadā

2. Valsts parāda vadība

2.3.2.2. Aizņemšanās iespējas no Eiropas Investīciju bankas

2015. gada 17. martā parakstīts aizņēmuma līgums starp Latvijas Republiku un Eiropas Investīciju banku ES fondu projektu valsts budžeta līdzfinansējuma nodrošināšanai plānošanas periodā no 2014. gada līdz 2020. gadam. Šis aizņēmuma līgums turpmākos trīs gadus nodrošinās iespēju nepieciešamības gadījumā aizņemt līdz pat 200 milj. euro un noslēdzot jaunu līgumu par vēl papildus 200 milj. euro, ja pirmā aizņēmuma summa būs pilnībā apgūta.

2.3.3. Investoru attiecību vadība

Lai īstenotu mērķtiecīgu investoru attiecību vadību un definētu atbilstošus veicamos pasākumus, Valsts kase regulāri informē investorus, investīciju banku un reitinga aģentūru pārstāvjus par aktualitātēm valstī, sagatavojot Valsts parāda vadības gada pārskatu, ceturkšņa biļetenus un apkopojot aktuālos iknedēļas notikumus, kā arī veic citus regulārus un nozīmīgus komunikācijas pasākumus.

2015. gadā pirmo reizi izmantots jauns komunikācijas veids – regulāras telefonkonferences ar investoriem, kuru laikā Finanšu ministrijas, Latvijas Bankas un Valsts kases pārstāvji prezentēja aktualitātes Latvijas ekonomikā, finanšu un fiskālās politikas jomā.

Gan Latvijas delegācijas sastāvā Pasaules Bankas un Starptautiskā Valūtas fonda ikgadējās konferences laikā, gan organizējot tikšanās klātienē, t.sk. dažādās konferencēs un semināros, Valsts kases pārstāvji tiek ar investoriem, ārvalstu investīciju banku un reitingu aģentūru pārstāvjiem, tādējādi nodrošinot papildu atbalstu informācijas izplatīšanā un skaidrošanā investoru sabiedrībai.

Katru gadu Valsts kase sagatavo analītisku Valsts parāda vadības pārskatu (latviešu un angļu valodā) par iepriekšējo gadu, lai finanšu tirgus dalībniekiem, t.sk. esošajiem un potenciālajiem sadarbības partneriem un valsts vērtspapīru investoriem nodrošinātu informāciju par valsts parāda un aktīvu vadības aktualitātēm, aizņemšanās pasākumiem un rezultātiem. Valsts parāda vadības pārskatu nosūta arī citiem pēc

funkcijām līdzīgiem valsts parāda vadības funkciju īstenotājiem ES (parāda vadības birojiem), kā arī Latvijas Republikas vēstniecībām ārvalstīs.

Reizi ceturksnī Valsts kase savā tīmekļa vietnē publicē Valsts parāda vadības ceturkšņa biļetenu (latviešu un angļu valodā), kurā sniedz aktuālos valsts budžeta izpildes un valsts parāda vadības datus, informāciju par Latvijas Republikas kredītreitingu, veiktajiem aizņemšanās pasākumiem iekšējā un starptautiskajos finanšu tirgos, valsts vērtspapīru izsolu rezultātiem, valsts parāda portfeļa vadību un sasniegtajiem rezultātiem, kā arī par pašvaldību aizņēmumiem un valsts izsniegtajiem galvojumiem.

Ik nedēļu Valsts kase apkopo, nosūta investoriem un publicē tīmekļa vietnē Nedēļas notikumu apskatu (angļu valodā) par valsts budžeta aizpildi, valsts parāda vadību, svarīgākajām aktualitātēm Latvijas finanšu sektorā, ekonomikā un politikā. Valsts kase investoriem sagatavo un regulāri aktualizē arī atsevišķu prezentāciju ar jaunāko informāciju par aktuālajiem Latvijas tautsaimniecības attīstības jautājumiem, finanšu un fiskālajiem rādītājiem.

Komunikācijas aktivitātes ir strukturētas, lai sasniegtu Valsts kases darbības stratēģijā noteikto mērķi investoru bāzes diversificēšanai. 2015. gadā gadā no jaunajiem investoriem piesaistīto resursu apjoms sasniedza 19% no kopējā starptautiskajos finanšu tirgos veikto vērtspapīru emisiju apjoma, tādējādi pārsniedzot izvirzīto mērķi (5%).

2.3.4. Latvijas Republikas kredītreitings

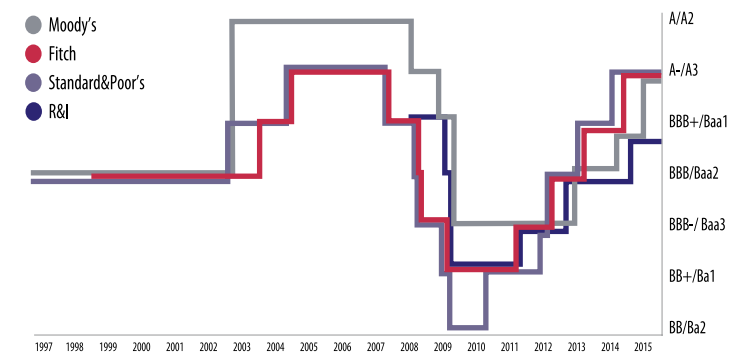
Kredītreitings valstij ir būtisks nosacījums aizņemšanās darījumu organizēšanā un nozīmīgs faktors finanšu līdzekļu pieejamībai, jo tas ietekmē aizņemto resursu cenu. Valsts parāda vadības ietvaros Latvijas Republikas kredītreitinga noteikšanai Valsts kase organizē trīs lielāko starptautisko reitinga aģentūru – „Fitch Ratings”, „Standard & Poor`s” un „Moody`s Investors Service”, kā arī Japānas reitingu aģentūras „R&I” analītiku vizītes Latvijā, un nodrošina tām regulāru, vispusīgu un situācijai atbilstošu informāciju par Latviju, lai veicinātu reitinga aģentūru lēmumu pieņemšanu par

Latvijas Republikas kredītreitinga pozitīvu attīstību. Pamatojoties uz pieejamo informāciju, t.sk. kredītreitingu, investori novērtē investīciju iespējas Latvijā, piemēram, valsts vērtspapīros. Reitinga aģentūras ne tikai katru gadu pārskata Latvijas Republikas kredītreitingu un tā nākotnes prognozi (*outlook*), bet arī piešķir reitingu valsts emitētajiem vērtspapīriem. Valsts kases vadītā starpniecību darba grupa reizi gadā informē Ministru kabinetu par Latvijas Republikas kredītreitingu un faktoriem, kas to ietekmē, kā arī par priekšlikumiem kredītreitinga uzlabošanai.

2015. gadā Latvija ir pilnvērtīgi atgriezies „A” reitingu grupā (trīs lielāko starptautisko reitinga aģentūru – „Fitch Ratings”, „Standard & Poor`s” un „Moody`s Investors Service” – vērtējumā) un stabili saglabā savas pozīcijas, par ko liecina reitingu apstiprinājumi: 2015. gada sākumā „Moody`s Investors Service” paaugstināja Latvijas kredītreitingu no Baa1 uz A3 un noteica stabili nākotnes vērtējumu, savukārt aģentūras „Fitch Ratings” un „Standard & Poor`s” apstiprināja esošo reitinga līmeni. 2015. gada beigās Latvijas kredītreitings ilgtermiņa saistībām ārvalstu valūtā bija A3 („Moody`s Investors Service”), A- („Fitch Ratings”), A- („Standard & Poor`s”) un BBB+ („R&I”).

11. attēls.

Latvijas Republikas kredītreitinga vēsture

⁹ Otrreizējā tirgū – Lietuvos AB „DNB Bankas” un AB „SEB Bankas”.

Valsts kases darbība 2015. gadā

2. Valsts parāda vadība

2.4. Valsts parāda portfeļa vadība

Saskaņā ar Valsts parāda vadības stratēģiju valsts parāda portfeļa vadības mērķis ir optimizēt valsts parāda apkalpošanas izmaksas ilgtermiņā, ierobežojot valsts parāda portfeļa finanšu riskus.

Valsts kase regulāri izvērtē Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktos parāda portfeļa struktūras parametrus, kā arī izvērtē nepieciešamību šo rādītāju izmaiņām. Lai ierobežotu valsts parāda procentu likmju risku un ilgtermiņā optimizētu valsts parāda apkalpošanas izmaksas, aprēķina izmaksu un procentu likmju iespējamā svārstīguma riska mēru (*Cost-at-Risk (CaR)*), kas ar noteiktu varbūtību (95%) atspoguļo, cik lielā mērā parāda procentu maksājumi varētu būt lielāki par vidējā termiņā sagaidāmajiem. Balstoties uz aprēķinu rezultātiem, finanšu tirgus prognozēm un Valsts kases ekspertu novērtējumu, nosaka procentu likmju vidējā svērtā fiksētā perioda un fiksēto likmju ipatsvara rādītāju vērtības, kas nodrošina optimālo izmaksu un procentu likmju riska līdzsvaru (sk. 12.attēlu). Savukārt valūtu riska vadībai, ņemot vērā finanšu tirgus prognozes un Valsts kases ekspertu novērtējumu, tiek noteikta un uzraudzīta optimālā tīrā parāda valūtu kompozīcija, kas ļauj ievērot aktīvu un saistību ārvalstu valūtās līdzsvaru un tādējādi izvairīties no valūtu kursu svārstību ietekmes.

12.attēls.

Valsts parāda portfeļa vadības pamatprincipi

Valsts parāda vadības iedalīšana divos savstarpēji saistītos procesos – valsts aizņēmumu vadība un valsts parāda portfeļa vadība – ļauj Valsts kasei, veicot jaunus aizņēmumus, sasniegt valsts aizņēmumu vadības mērķi, savukārt, vēlāk, nepieciešamības gadījumā koriģēt valsts parāda portfeļa struktūru ar atvasināto finanšu instrumentu un citu pieejamo līdzekļu palīdzību tā, lai tā būtu optimāla un atbilstu Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktajai.

2015.gadā ievēroti visi Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktie parāda struktūras rādītāji (sk. 2.tabulu).

2.tabula

Valsts parāda struktūras rādītāju atbilstība Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktajiem valsts parāda portfeļa struktūras rādītājiem

Rādītāji	Faktiskie parāda struktūras rādītāji 31.12.2014.		Faktiskie parāda struktūras rādītāji 31.12.2015.		Stratēģijā noteiktie parāda struktūras rādītāji	
	≤ 1 gadu	≤ 3 gadiem	≤ 1 gadu	≤ 3 gadiem	≤ 1 gadu	≤ 3 gadiem
Iekšējā aizņēmuma vērtspapīru apjoms ¹⁰ gada beigās	1 046,55 milj. EUR		1 116,23 milj. EUR		ne mazāk kā apjoms uz iepriekšējā gada beigām	
Dzēšanas profils (%) no valsts parāda portfeļa	21,4%	36,4%	7,9%	31,2%	≤ 25%	≤ 50%
Fiksētās procentu likmes minimālais ipatsvars valsts parāda portfeli	81,7%		95,6%		≥ 60%	
Procentu likmju vidējais svērtais fiksētais periods gados	4,16		4,47		3,65 – 5,15 ¹¹	
Tīrā parāda valūtu kompozīcija	EUR 100,00%		EUR 100,01%		EUR 100% (+/- 5%)	

Lai nodrošinātu Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktā dzēšanas profila līdz vienam gadam ievērošanu, 2015.gada sākumā Valsts kase savlaicīgi rezervēja resursus Eiropas Komisijas aizdevuma 1,2 mljrd. *euro* dzēšanai 2015.gada janvārī. Tādējādi tika izslēgts valsts parāda pārfinansēšanas risks, jo ar aizņemšanos saistītais risks rezervēto līdzekļu apjomā vairs nepastāvēja – resursi jau bija Valsts kases kontos. Savukārt no februāra līdz decembrim valsts parāda portfeļa rādītāju atbilstību nodrošināja 2015.gadā veiktie aizņēmumi.

¹⁰ Apgrozībā esošo vērtspapīru, kas emitēti pēc Latvijas likumdošanas, apjoms.

¹¹ Sākot ar 2015.gada aprīli, procentu likmju vidējais svērtais fiksētais periods gados Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktās robežās no 3,65 – 5,15 iepriekšējā 3,4 – 5,0 koridora vietā.

Valsts kases darbība 2015. gadā

2. Valsts pārāda vadība

2.5. Valsts vārdā sniegtie galvojumi

Valsts vārdā sniegtos galvojumus sniedz:

- 1) par saistībām, kuras uzņemas komersants, kurā ieguldīta valsts vai pašvaldību daļa un kurš ražo preces vai sniedz nefinansiālus pakalpojumus, lai gūtu peļņu vai citus labumus;
- 2) par saistībām, kas uzņemtas, lai nodrošinātu finansējumu dažādām ar normatīvajiem aktiem apstiprinātām komercdarbības atbalsta programmām;
- 3) studiju un studējošo kredītēšanas programmas nodrošināšanai;
- 4) Likuma par budžetu un finanšu vadību 8.¹ panta pirmajā daļā noteikto mērķu realizācijai.

Lēmumu par valsts galvojumu sniegšanu vai nesniegšanu saskaņā ar gadskārtējo valsts budžeta likumu pieņem Ministru kabinets, pamatojoties uz Finanšu ministrijas un attiecīgās nozares ministrijas sagatavoto rīkojuma projektu un galvojuma pretendenta biznesa plāna, sniegtā nodrošinājuma un virknes citu dokumentu izvērtējumu.

Valsts vārdā sniegtos galvojumus izsniedz Ministru kabineta noteiktajā kārtībā un tos nodrošina ar komerčķīli, nekustamā īpašuma ķīli vai citu nodrošinājumu.

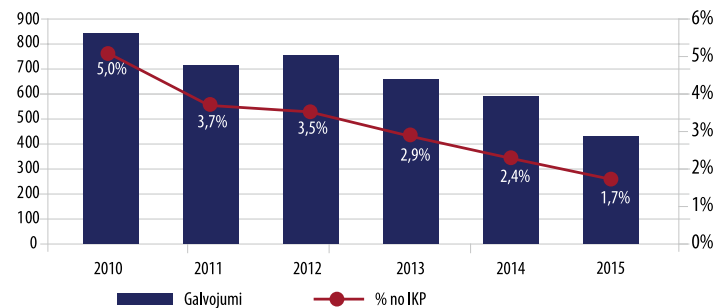
Valsts vārdā sniegto galvojumu saistību izpildes fiskālo risku novērtēšanu un vadību, kā arī valsts galvojumu sniegšanas un uzraudzības procesu nosaka 2014. gada 8. jūlijā izdotie Ministru kabineta noteikumi Nr.391 „Kārtība, kādā gadskārtējā valsts budžeta likumprojektā iekļauj pieprasījumus valsts vārdā sniedzamajiem galvojumiem un veic galvojumu sniegšanu un uzraudzību”.

2015. gadā valsts vārdā izsniegti gadskārtējā valsts budžeta likumā paredzētie galvojumi tikai studiju un studējošo kredītēšanai par kopējo summu 8,5 milj. euro, kas ir mazāk par likumā „Par valsts budžetu 2015. gadam” noteikto valsts vārdā izsniedzamo galvojumu apjomu studiju un studējošo kredītēšanai (37,7 milj. euro).

Valsts galvoto aizdevumu atlikums 2015. gada beigās bija 426,3 milj. euro, kas ir par 166,2 milj. euro jeb 28% mazāk nekā 2014. gada beigās.

13.attēls.

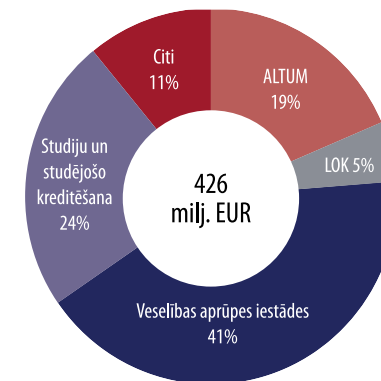
Valsts galvoto aizdevumu atlikums, milj. EUR

Valsts galvoto aizdevumu portfeli sadalījumā pa aizņēmējiem vislielāko apjomu – 41% veido valsts galvojumi par veselības aprūpes iestāžu uzņemtajām saistībām, 24% – sniegtie valsts galvojumi studējošo un studiju kredītēšanas programmas nodrošināšanai un par valsts AS „Attīstības finanšu institūcija „Altum”” saistībām – 19%.

14.attēls.

Valsts vārdā sniegto galvojumu portfeli sadalījumā pa aizņēmējiem uz 31.12.2015.

Valsts kases darbība 2015. gadā

2. Valsts parāda vadība

2.6. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts parāda vadībā

3. tabula

Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts parāda vadībā

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2015. gadā	
		Plānotais	Izpilde
1. Paplašināta un diversificēta investoru bāze.	1. Gada laikā starptautiskajos finanšu tirgos veiktajās vērtspapīru emisijās no jauniem investoriem piesaistīto resursu apjoms (jaunu investoru sākotnējās emisijās iegādātais vērtspapīru apjoms % no gada ārējo emisijas apjoma).	5	19
2. Starptautiskā aizņēmuma programmas aizdevumi pārfinansēti ar labvēlīgiem nosacījumiem.	2. Latvijas valsts aizņēmšanās likmju līmeņa atbilstība etalona likmei ¹² (%).	Ne augstāk kā etalons: 16.09.2015. emisijai etalons 1,592% 08.12.2015. emisijai etalons 1,093%	16.09.2015. emisijas likme 1,449% 08.12.2015. emisijas likme 0,532%
3. Uzturēts valsts vērtspapīru piedāvājums iekšējā finanšu tirgus dalībniekiem.	3. Apgrozījumā esošais iekšējā aizņēmuma vērtspapīru apjoms gada beigās nominālvērtībā (milj. euro).	Ne zemāks kā iepriekšējā gada beigās (1 046,55 milj. euro)	1 116,23

¹² Etalona likmi etalona apjoma emisijai nosaka atbilstoši starptautiskajos finanšu tirgos vidējam likmju līmenim un tā sastāv no Centrālās un Austrumeiropas reģiona valstu, kuru kredītreitings ir +/- 2 pakāpes pret Latviju noteikto, starptautiskajos finanšu tirgos emitēto obligāciju likmēm otrreizējā tirgū atbilstošajā valūtā, no kurām izveidota peļņas līkne ar logaritmisko funkciju, un pieskaitītiem 0,25%, kas ietver jauna aizņēmuma veikšanas papildu uzņemumu.

Valsts kases darbība 2015.gadā

3. Naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadība

3.1. Darbības principi un attīstības virzieni

Finanšu ministra apstiprinātā Valsts kases naudas līdzekļu vadības stratēģija nosaka Valsts kases mērķus, uzdevumus un atbildību, veicot finansiāli efektīvu un drošu Valsts kases pārvaldībā esošo naudas līdzekļu vadību, ievērojot likviditātes nodrošināšanas prasības un ierobežojot finanšu riskus.

Uz laiku brīvos naudas līdzekļus Valsts kase izvieto Latvijas Bankā, Latvijas un ārvalstu kredītiestādēs vai iegulda fiksēta ienākuma parāda vērtspapīros, ierobežojot finanšu riskus saskaņā ar Valsts kases naudas līdzekļu vadības stratēģijā noteiktajiem ieguldījumu parametriem un sadarbības limitiem, kurus nosaka katrai partnerpusei atkarībā no finanšu instrumenta veida.

Prioritātes naudas līdzekļu vadībā:

- 1) nodrošināt naudas līdzekļu vadības procesa atbilstību labākajai finanšu tirgus praksei, ievērojot finansiāli efektīvas un drošas naudas līdzekļu izvietošanas pamatprincipus, par nozīmīgāko uzskatot likviditātes nodrošināšanu un finanšu risku ierobežošanu;
- 2) uzturēt un attīstīt ilgtermiņa sadarbību ar iekšējā un starptautiskā finanšu tirgus dalībniekiem (sadarbības partneriem), lai paplašinātu naudas līdzekļu ieguldīšanas iespējas un nodrošinātu finanšu vadības lēmumu pieņemšanai abpusēji nepieciešamo informāciju.

Atbilstoši Finanšu ministrijas pilnvarojumam Valsts kase organizē valsts aizdevumu izsniegšanas procesu, nodrošinot finanšu resursu pieejamību valsts aizdevumu veidā saskaņā ar noslēgtajiem aizdevumu līgumiem, sekojot līdzi valsts aizdevuma saņēmēju finansiālajam stāvoklim, uzraugot valsts aizdevuma atmaksas un nepieciešamības gadījumā veicot parāda piedziņas darbības.

Prioritātes valsts aizdevumu vadībā:

- 1) nodrošināt caurskatāmu un efektīvu valsts aizdevumu vadības procesu;
- 2) nodrošināt klientu apkalpošanas kvalitāti un klientu apmierinātību ar valsts aizdevumu izsniegšanas procesu, t.sk. nodrošinot līgumu slēgšanu elektroniski.

3.2. Naudas līdzekļu vadība

Naudas līdzekļu un likviditātes vadības process 2015.gadā vadīts nestandarta finanšu tirgus apstākļos, kad naudas līdzekļu izvietošanas iespējas īstermiņā (t.sk. kontu atlikumos) ar pozitīvu ienesīgumu kļuva ļoti ierobežotas, vienlaikus pastāvot īstermiņa aizņemšanās iespējām ar negatīvu procentu likmi. Situāciju finanšu tirgū būtiski ietekmēja Eiropas Centrālās bankas padomes pieņemtie lēmumi par negatīvas likmes piemērošanu Eirosistēmas noguldījumu iespējām, no 2014.gada 5.jūnija – minūs 0,20% apmērā un no 2015.gada 9.decembra – minūs 0,30% apmērā, kā arī ar Eiropas Centrālās bankas no 2015.gada marta realizēto aktīvu vērtspapīru (t.sk. valsts parāda vērtspapīru) uzpirkšanas programmu (mēnesī 60 mljrd. *euro* apjomā).

Iespējami efektīvai naudas līdzekļu un likviditātes vadības nodrošināšanai Valsts kase veica nepieciešamos priekšdarbus likviditātes vadības procesa optimizēšanai, lai aktivāk un efektīvāk izmantotu īstermiņa aizņemšanās iespējas no vietējām un ārvalstu kredītiestādēm, kā arī vienojoties ar Primārajiem dileriem par jauna īstermiņa aizņemšanās instrumenta – parādzīmju ar dzēšanas termiņu 21 diena – ieviešanu no 2016.gada. 21 dienas parādzīmju emisijas un dzēšanas termiņi ir precīzi saskaņoti ar valsts budžeta izpildes ciklu mēneša ietvaros, ļaujot izmantot piesaistītos resursus tieši tad, kad tas ir nepieciešams.

Faktiskie procentu ieņēmumi valsts pamatbudžetā par depozītiem un kontu atlikumiem 2015.gadā nodrošināti 22,0 milj. *euro* apmērā jeb 134% no likumā

„Par valsts budžetu 2015.gadam” plānotā apjoma (16,5 milj. *euro*). No visiem procentu ieņēmumiem 2,9 milj. *euro* apmērā saņemti no brīvo resursu pārvaldīšanas, bet 19,1 milj. *euro* apmērā no AS „Reverta” slēgto obligāciju emisijas valsts atbalsta ietvaros.

Likviditātes nodrošināšanas atbalsta ietvaros AS „Reverta” 2015.gadā samaksāja visus procentus par obligācijām 19,1 milj. *euro* apmērā un dzēsa valsts atbalsta obligācijas 30,7 milj. *euro* apmērā. AS „Reverta” slēgto emisiju apjoms 2015.gada beigās bija 424,65 milj. *euro*, ieguldījumi AS „Reverta” pamatkapitālā 2015.gadā nav bijuši.

3.3. Valsts aizdevumu vadība

Valsts aizdevumu saņēmēju subjektu¹³ loks noteikts Likuma par budžetu un finanšu vadību 36.pantā. Savukārt gadskārtējais likums par valsts budžetu kārtējam gadam nosaka valsts aizdevumu limitu, kādā apmērā var attiecīgajā gadā tikt izsniegti valsts aizdevumi, atsevišķi izdalot pašvaldību aizņēmumu limitu. Kopējais valsts aizdevumu limits veidojas no gadskārtējā likumā par valsts budžetu noteiktā apmēra, kam pieskaitītas attiecīgajā gadā veiktās valsts aizdevumu atmaksas (aizdevumu atmaksas valsts pamatbudžetā plāno atbilstoši aizdevuma līgumā noteiktajiem atmaksu termiņiem un apjomiem). Lai pieteiktos valsts aizdevuma saņemšanai, valsts aizdevuma pretendents vēršas nozares ministrijā ar lūgumu nākamajā saimnieciskajā gadā paredzēt valsts aizdevumu. Saņemot nozares ministrijas atbalstu, valsts aizdevuma pieprasījums tiek nosūtīts Finanšu ministrijai iekļaušanai plānotajā valsts aizdevumu limitā likumprojektā par valsts budžetu nākamajam gadam.

Valsts aizdevumus izsniedz Ministru kabineta noteiktajā kārtībā un tos nodrošina ar pašvaldību galvojumiem, komercķīlu, nekustamā īpašuma ķīlu vai citu nodrošinājumu.

¹³ Saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību valsts aizdevumus var saņemt pašvaldības, valsts speciālā budžeta izpildītāji, kapitālsabiedrības, kurās valsts vai pašvaldības daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopsummā pārsniedz 50%, un vairāku pašvaldību veidotas kapitālsabiedrības, kurās pašvaldību daļa pamatkapitālā kopsummā pārsniedz 65%, kā arī tie zinātniskie institūti un augstskolas, kam ir noteikts atvasinātas publiskas personas statuss, un ostu pārvaldes.

Valsts kases darbība 2015.gadā

3. Naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadība

Valsts kase veic valsts aizdevumu uzraudzību un nepieciešamības gadījumā arī parāda piedziņas darbības. Nepieciešamās rīcības pasākumu kopums gadījumos, kad aizņēmējam rodas grūtības kārtot uzņemtās saistības, izriet no katrā individuālā gadījumā konstatētajiem apstākļiem, finanšu situācijas un riskiem, un tā īstenošana tiek nodrošināta ciešā sadarbībā ar nozares ministriju un pašu aizņēmēju, lai nodrošinātu valsts aizdevuma atmaksu. Piemēram, gadījumos, kad pašvaldības nepilda saistības saskaņā ar līgumu nosacījumiem, Valsts kasei ir tiesības nesamaksātās summas ieturēt no pašvaldībai pienākošās iedzīvotāju ienākuma nodokļa summas vai pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda dotācijas.

Savukārt gadījumos, kad komercsabiedrības nepilda saistības saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem, – piesaka pretenzijas aizņēmējam par aizdevuma atmaksu vai sniedz prasību tiesā par parāda piedziņu un pieteikumu par prasības nodrošinājumu. Ja komercsabiedrību likvidē un parāda piedziņa vairs nav iespējama, Valsts kase saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem „Kārtība, kādā finanšu ministrs dzēš valsts aizdevumus” noraksta likvidētās komercsabiedrības dzēstās parādsaistības. Attiecīgajā budžeta gadā likvidētajām komercsabiedrībām parādsaistības dzēš atbilstoši gadskārtējā valsts budžeta likumā paredzētajam apmēram.

2015.gada 30.jūnijā Ministru kabinets izdevis noteikumus Nr.363 „Kārtība, kādā nozares ministrijas vai citas centrālās valsts iestādes iekļauj gadskārtējā valsts budžeta likumprojektā valsts aizdevumu pieprasījumus, un valsts aizdevumu izsniegšanas un apkalpošanas kārtība”, nosakot rīcību valsts aizdevumu piešķiršanas procesā, kad konstatētas novirzes aizņēmēja finansiālajā stāvoklī un projekta realizācijas laikā var iestāties aizņēmēja maksātspēja, ar mērķi izvairīties no valsts aizdevumu piešķiršanas projektiem ar zemu atmaksas iespējamību, tādējādi mazinot valsts aizdevumu neatmaksāšanas riskus. Noteikumos iestrādāti Valsts kases priekšlikumi par nepieciešamajiem procesa pilnveidojumiem, ņemot vērā līdzšinējo pieredzi valsts aizdevumu izsniegšanas procesā, kas nodrošinās valsts aizdevumu plānošanas un izsniegšanas procesu efektivitātes pilnveidošanu.

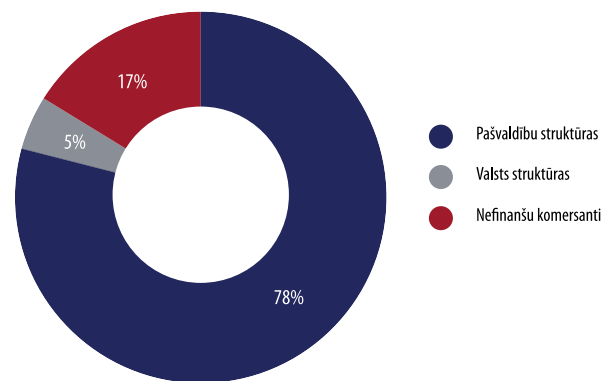
Izvērtējot valsts aizdevumu portfeli un tā struktūru, aizdevuma portfeļa atmaksas

iespējamības novērtējumu Valsts kase iesniedza priekšlikumus finanšu ministram par tālākām darbībām aizdevuma portfeļa uzraudzībai.

Gadskārtējā valsts budžetā valsts aizdevumu kopējais palielinājums 2015.gadā bija noteikts 296,0 milj. *euro* apmērā, t.sk. pašvaldību aizņēmumu kopējais palielinājums 195,4 milj. *euro* apmērā. Kopējais 2015.gadā pieļaujamais izsniedzamo valsts aizdevumu apmērs bija paredzēts 399,6 milj. *euro*, kas ietver gadskārtējā valsts budžeta likumā noteikto valsts aizdevumu kopējo palielinājumu un iepriekšējos gados izsniegto valsts aizdevumu atmaksas 2015.gadā.

15.attēls.

Valsts aizdevumu struktūra 2015.gadā

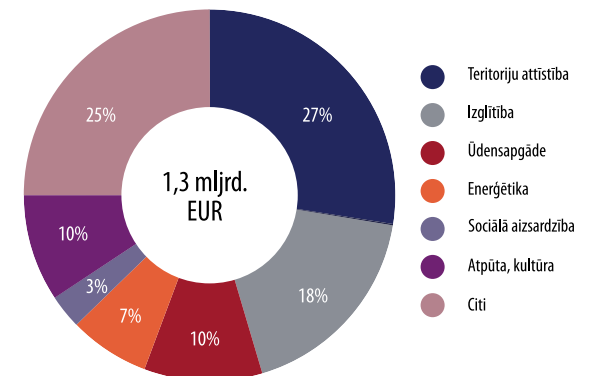
3.3.1. Valsts aizdevumi pašvaldībām un pašvaldību struktūru kontrolētiem un finansētiem komersantiem

2015.gadā vislielākais valsts aizdevumu apjoms 190,5 milj. *euro* apmērā jeb 78% no kopējā valsts izsniegto aizdevumu apjoma ir izsniegts pašvaldībām un pašvaldību

struktūru kontrolētiem un finansētiem komersantiem, t.sk. ES līdzfinansēto projektu īstenošanai – 110,8 milj. *euro* un pašvaldību investīcijām – 79,7 milj. *euro*.

16.attēls.

2015.gadā izsniegto valsts aizdevumu mērķi

3.3.2. Valsts aizdevumi valsts struktūrām

Valsts aizdevumi 13,0 milj. *euro* apmērā jeb 5% no kopējā valsts izsniegto aizdevumu apjoma izsniegti valsts struktūrām, t.sk.:

- 1) valsts aizdevumi 3,5 milj. *euro* apmērā jeb 1% no kopējā valsts izsniegto aizdevumu apjoma izsniegti valsts struktūru kontrolētiem un finansētiem komersantiem, t.i., valsts AS „Attīstības finanšu institūcija „Altum””, kurā no 2015.gada 15.aprīļa apvienojušās trīs institūcijas, kas sniedz atbalstu finanšu instrumentu veidā, – VAS „Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum”, VAS „Latvijas Garantiju aģentūra” un VAS „Lauku attīstības fonds”;

Valsts kases darbība 2015. gadā

3. Naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadība

- 2) valsts aizdevumi 9,5 milj. *euro* apmērā 4% no kopējā valsts izsniegto aizdevumu apjoma izsniegti no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām, izņemot speciālās ekonomiskās zonas, ostu un brīvostu pārvaldes, t.i., augstskolām un zinātniskajiem institūtiem, kam ir noteikts atvasināts publiskās personas statuss, ES līdzfinansēto projektu īstenošanai.

3.3.3. Valsts aizdevumi nefinanšu komersantiem

Valsts aizdevumi 40,9 milj. *euro* apmērā jeb 17% no kopsummas izsniegti nefinanšu komersantiem, t.sk.:

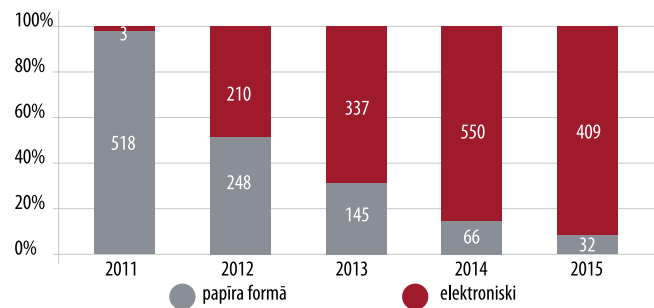
- 1) 14,5 milj. *euro* apmērā ES līdzfinansēto projektu īstenošanai ūdensapgādes un siltumapgādes sistēmu rekonstrukcijai (piemēram, SIA „Dobeles ūdens”; SIA „Ķekavas nami”; SIA „Grobiņas siltums”; SIA „Kokneses komunālie pakalpojumi”; SIA „Ugāles nami”; SIA „Vangažu namsaimnieks” u. c.);
- 2) 16,4 milj. *euro* – Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvaldei;
- 3) 2,0 milj. *euro* – VAS „Starptautiskā lidosta „Rīga””;
- 4) 1,9 milj. *euro* – SIA „Aviosabiedrība „Liepāja””;
- 5) 5,3 milj. *euro* – SIA „Liepājas tramvajs”;
- 6) 0,8 milj. *euro* – AS „Daugavpils Satiksme”.

Ievērojot Ministru kabineta lēmumus un saskaņā ar Valsts kases darbības stratēģiju, valsts aizdevuma līgumi tiek slēgti elektroniski, tādējādi ekonomējot laiku un finanšu resursus.

2015. gadā 87% no visiem noslēgtajiem valsts aizdevuma līgumiem un vienošanās protokoliem tika noslēgti elektroniski, līdz ar to Valsts kases stratēģijas rezultatīvais rādītājs ($\geq 80\%$) tika sasniegts.

17.attēls.

Ar pašvaldībām noslēgto aizdevumu līgumu skaits pa gadiem

3.4. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadībā

4.tabula

Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadībā

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2015. gadā	
		Plānotais	Izpilde
1. Labākajai finanšu tirgus praksei atbilstoša droša un iespējami efektīva naudas līdzekļu vadība.	1. Nodrošināti ieņēmumi no valsts budžeta līdzekļu ieguldīšanas gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktajā apmērā (izpilde % no gada plāna).	≥ 100	134
2. Nodrošināts metodoloģiski caurskatāms, efektīvs, operatīvs, labai tirgus praksei un valsts interesēm atbilstošs valsts aizdevumu plānošanas, sniegšanas un uzraudzības process.	2.1. Apmierinātība ar saņemto pakalpojumu kvalitāti (% no aptaujāto klientu skaita).	≥ 75	¹⁴
	2.2. Pakalpojumu saņemšana, izmantojot elektroniskos pakalpojumu sniegšanas kanālus (elektroniski noslēgtie līgumi un vienošanās protokoli (% no gadā noslēgto līgumu un vienošanās protokolu kopējā skaita)).	≥ 80	87,17

¹⁴ Saskaņā ar Valsts kases kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošajos dokumentos noteikto klientu apmierinātības pētījumu veikšana ne retāk kā reizi trijos gados. Pēc nepieciešamības veic gan visaptverošas klientu aptaujas, gan aptaujas konkrēta pakalpojuma un klientu segmenta apmierinātības un vajadzību apzināšanai. 2015. gadā aptaujas veikšanas nepieciešamība nav identificēta, jo 2014. gadā veiktās Valsts kases klientu apmierinātības aptaujas rezultatīvais rādītājs sasniedza 87%.

Valsts kases darbība 2015.gadā

4. ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija

4.1. Darbības principi un attīstības virzieni

Valsts kase atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam veic ES politiku instrumentu, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumentu un Norvēģijas valdības finanšu instrumentu, kā arī Latvijas un Šveices sadarbības programmas maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkcijas.

18.attēls.

ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija

4.2. Sertifikācijas iestādes un maksājumu iestādes funkcijas 2007.-2013.gada plānošanas periodā

Nodrošināta regulāra 2007.-2013.gada ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda ietvaros veikto izdevumu deklarēšana un atmaksu saņemšana no Eiropas Komisijas. 2015.gadā revīzijas iestāde veica auditu, lai novērtētu ES fondu administrējošo iestāžu gatavību 2007.-2013.gada plānošanas perioda slēgšanai, Valsts kases gatavība programmas slēgšanai no revīzijas iestādes puses tika novērtēta ar augstāko vērtējumu.

2015.gadā ES fondu ietvaros 2007.-2013.gada plānošanas periodam maksājumu iestāde izpildīja 5 235 maksājumu rīkojumus, tai skaitā pārbaudīja un atmaksāja 123 avansa maksājumus. No ES fondu līdzekļiem maksājumu iestāde atmaksāja finansējuma saņēmējiem 706 232 tūkst. *euro*. ES fondu projektu ietvaros avansa maksājumi veikti 28 680 tūkst. *euro* apmērā.

2015.gadā sertifikācijas iestāde sagatavoja, pārbaudīja un iesniedza Eiropas Komisijai 20 izdevumu deklarācijas. 2015.gadā 2. un 3.darbības programmas ietvaros no Eiropas Komisijas avansa un starpposma maksājumu veidā tika saņemti 95% no

ES fondu 2007.-2013.g. plānošanas periods

- Veic maksājumus ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansējuma saņēmējiem;
- nodrošina saņemto un izmaksāto līdzekļu uzskaiti;
- sertificē veiktos izdevumus un saņem līdzekļu atmaksu valsts budžetā.

ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas periods

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

- Nodrošina saņemto un izmaksāto līdzekļu uzskaiti;
- sertificē veiktos izdevumus un saņem līdzekļu atmaksu valsts budžetā.

Eiropas Ekonomikas zona/ Norvēģijas finanšu instruments

- Iesniedz Finanšu instrumenta birojam apstiprinātus starpposmu finanšu pārskatus un programmas noslēguma pārskatus;
- apkopo un iesniedz Finanšu instrumenta birojam izdevumu prognozes;
- nodrošina saņemto un izlietoto finanšu instrumentu līdzekļu uzskaiti;
- ziņo Finanšu instrumenta birojam par finanšu instrumentu ietvaros uzkrātajiem procentiem;
- uzrauga neizlietoto līdzekļu vai neatbilstoši veikto izdevumu atmaksāšanu Finanšu instrumenta birojam.

Eiropas Ekonomikas zona/ Norvēģijas finanšu instruments

LATVIJAS-ŠVEICES SADARBĪBAS PROGRAMMA
LATVIAN-SWISS COOPERATION PROGRAMME

- Atver un apkalpo sadarbības programmas līdzfinansējuma kontus;
- pārbauda saņemto maksājumu pieprasījumu atbilstību ietvarīguma un attiecīgo normatīvo aktu prasībām, apstiprina un iesniedz tos Šveices kompetentajām iestādēm;
- veic maksājumus pēc līdzfinansējuma saņemšanas no Šveices Konfederācijas;
- nodrošina neizlietoto līdzekļu vai neatbilstoši veikto izdevumu atmaksāšanu Šveices Konfederācijai.

Valsts kases darbība 2015. gadā

4. ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija

ES fondu finansējuma piešķiruma¹⁵ un atbilstoši Eiropas Komisijas normatīvo aktu nosacījumiem starposma maksājumus Valsts kase vairs nesaņēms, lai arī izdevumu deklarāciju iesniegšana tiek turpināta. Atlikušos 5% no Eiropas Savienības fondu finansējuma piešķiruma Valsts kase saņēms pēc Eiropas Komisijas programmas noslēguma dokumentācijas apstiprināšanas.

5. tabula

2015. gadā Eiropas Komisijai sertificētie izdevumi un saņemtās atmaksas salīdzinājumā ar 2014. gadu, tūkst. EUR

ES politiku instruments	Deklarētie attiecināmie izdevumi		Pieprasītā summa		Saņemtā summa	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
1. Darbības programma (ESF)	73 735	53 678	0	0	0	0
2. Darbības programma (ERAF)	262 980	159 342	156 921	48 693	93 669	146 336
3. Darbības programma	702 065	571 285	577 533	426 179	598 473	477 042
<i>t.sk. ERAF</i>	326 728	293 761	274 255	231 889	293 517	233 388
<i>t.sk. Kohēzijas fonds</i>	375 337	277 524	303 278	194 290	304 956	243 654
Kopā	1 038 780	784 305	734 454	474 872	692 142	623 378

Avots: Valsts kase, ES SFKF VIS¹⁶

5. tabulā norādītā pieprasītā summa ir mazāka nekā no Eiropas Komisijas saņemtā, jo līdzekļus par 2014. gada nogalē iesniegtajām izdevumu deklarācijām Valsts kase saņēma 2015. gada janvārī. Darbības programmu ietvaros projektu īstenošana tuvojas noslēguma fāzei, jo salīdzinājumā ar 2014. gadu deklarēto attiecināmo izdevumu apmērs ir samazinājies.

4.3. Sertifikācijas iestādes funkcijas 2014.-2020. gada plānošanas periodā

2015. gadā turpinājās 2014.-2020. gada plānošanas perioda normatīvo aktu (Ministru kabineta noteikumi) izstrādes un vadības un kontroles sistēmas izveidošana.

politikas fondu sertifikācijas iestādes izveidoto vadības un kontroles sistēmu, kas ir priekšnosacījums maksājumu (veikto izdevumu atmaksa) saņemšanai no Eiropas Komisijas.

2015. gadā Valsts kases kontā tika saņemti kārtējie avansi darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” ietvaros.

6. tabula

2015. gadā no Eiropas Komisijas saņemtie avansa maksājumi, tūkst. EUR

Fonds	Avansa summa, EUR
ERAF	22 571
KF	12 684
ESF	14 723
Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva	8 703
Kopā	49 978

Pirmajā grāmatvedības gadā, kas ir no 2014. gada 1. janvāra līdz 2015. gada 30. jūnijam, atmaksas finansējuma saņēmējiem nav veiktas, līdz ar to arī maksājuma pieteikumi un kontu slēgums par šo periodu netika sagatavoti.

Pārskata periodā Valsts kase saņēma pozitīvu revīzijas iestādes sākotnējās atbilstības novērtējumu par Valsts kases kā 2014.-2020. gada plānošanas perioda ES Kohēzijas

¹⁵ 1. Darbības programmas ietvaros minētais apjoms tika sasniegts jau 2013. gadā.

¹⁶ ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda Vienotā informācijas sistēma.

Valsts kases darbība 2015.gadā

4. ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija

4.4. Maksājumu iestādes funkcijas Latvijas un Šveices sadarbības programmas ietvaros

Latvijas un Šveices sadarbības programmas ietvaros 2015.gadā maksājumu iestāde pārbaudīja un Šveices kompetentajām iestādēm iesniedza 14 starpposma un vienu noslēguma līdzekļu atmaksas pieprasījumu par kopējo summu 4,8 milj. Šveices franku un par iesniegtajiem līdzekļu atmaksas pieprasījumiem saņēma 5,2 milj. Šveices franku (saņemtā summa ir lielāka nekā pieprasītā, jo divi no 2014.gadā iesniegtajiem līdzekļu pieprasījumiem no Šveices kompetento iestāžu puses apmaksāti 2015.gadā). Līdz 2015.gada beigām programmas ietvaros Šveices kompetentajām iestādēm ir iesniegti pieci noslēguma pārskati.

4.5. Sertifikācijas iestādes funkcijas Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumentam un Norvēģijas finanšu instrumentam

2009.-2014.gada plānošanas perioda Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumenta ieviešana galvenokārt notiek programmu veidā¹⁷, tādējādi nodrošinot efektīvāku finanšu instrumentu īstenošanu. Līdz 2012.gada beigām donorvalstis bija apstiprinājušas visas Latvijas iesniegtās programmas un 2013.gadā tika uzsākta programmu īstenošana. 2015.gadā sertifikācijas iestāde atbilstoši tās kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošos dokumentos noteiktajai kārtībai pārbaudīja un iesniedza Finanšu instrumentu birojam 24 starpposma pārskatus, pieprasot no donorvalstīm 13,8milj. *euro*, un par iesniegtajiem pārskatiem saņēma līdzekļus pilnā apmērā.

4.6. Maksājumu iestādes funkcija 2004.-2006.gada plānošanas periodā

2015.gadā no Eiropas Komisijas par iepriekšējos gados iesniegtajām Kohēzijas fonda noslēguma izdevumu deklarācijām Valsts kase saņēma atlikušos noslēguma maksājumus 1,3 milj. *euro* apmērā. Līdz ar to ir noslēgts Kohēzijas fonda 2004.-2006. gada plānošanas periods¹⁸.

4.7. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācijā

7.tabula

Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācijā

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2015.gadā	
		Plānotais	Izpilde
1. Pilnā apmērā apmaksāti sertificētie izdevumi.	1. No Eiropas Komisijas saņemtie izdevumi (% no Eiropas Komisijai pieprasītajiem izdevumiem).	100	100

¹⁷ Tehniskā palīdzība saņēmējvalstij un līdzekļi savstarpējām attiecībām nacionālā līmenī tiek īstenots kā projekts.

¹⁸ ES struktūrfondu 2004.-2006.gada plānošanas periodā pēdējais maksājums bija saņemts jau 2013.gadā.

Valsts kases darbība 2015.gadā

5. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

5.1. Valsts kases finansējums un tā izlietojums

Valsts kases finansējumu veido:

- 1) dotācija no vispārējiem ieņēmumiem;
- 2) maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi:
  - ieņēmumi par valsts aizdevumu apkalpošanu,
  - ieņēmumi par valsts vārdā sniegto galvojumu apkalpošanu.

Valsts kase 2015.gadā īstenojusi šādas pamatbudžeta programmas un apakšprogrammas:

- 1) programmu „Budžeta izpilde un valsts parāda vadība”:
  - apakšprogrammu „Budžeta izpilde”;
  - apakšprogrammu „Valsts parāda vadība”;
- 2) apakšprogrammu „Iemaksas starptautiskajās organizācijās”;
- 3) apakšprogrammu „Kompensācijas rehabilitētajiem pilsoņiem”;
- 4) programmu „Valsts budžeta aizdevumi un to atmaksāšana”;
- 5) apakšprogrammu „Tehniskā palīdzība ERAF, ESF, Kohēzijas fonda apgūšanai (2007–2013)”;
- 6) apakšprogrammu „Tehniskā palīdzība Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta apgūšanai”;
- 7) programmu „Dotācija pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam”;
- 8) programmu „Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums”.

Apakšprogrammas „Budžeta izpilde” mērķis ir valsts kopbudžeta izpilde un uzraudzība, kas orientēta uz efektīvu un saimniecisku budžeta izpildes procesa nodrošināšanu un Valsts kases sniegto pakalpojumu kvalitātes pilnveidošanu atbilstoši labākajai finanšu vadības praksei, organizēt un standartizēt maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkciju izpildi tā, lai nodrošinātu piešķirējinstīciju un Latvijas Republikas normatīvajos aktos iekļauto prasību ievērošanu, savlaicīgi

līdzekļu saņemšanu no piešķirējinstīcijām un minimizētu pieļaujamo risku neatbilstoši veikto izdevumu iekļaušanai izdevumu deklarācijās un pārskatos.

Apakšprogrammas „Valsts parāda vadība” mērķis ir nodrošināt finanšu resursus finansēšanas nepieciešamības segšanai ar izdevīgākiem nosacījumiem, ierobežojot finanšu riskus un ņemot vērā Latvijas valsts makroekonomikas attīstību un finanšu tirgus integrāciju kopējā eirozonas finanšu tirgū, kā arī nodrošināt valsts vārdā sniegto galvojumu procesa īstenošanu, kā arī nodrošināt finansiāli efektīvu un drošu naudas līdzekļu vadību, ierobežojot un uzraugot finanšu riskus, savlaicīgi un pilnā apmērā nodrošinot naudas līdzekļu pieejamību valsts finansiālo saistību izpildei, kā arī nodrošināt valsts interesēm atbilstošu valsts aizdevumu procesa īstenošanu.

Apakšprogrammas „Iemaksas starptautiskajās organizācijās” mērķis ir nodrošināt Latvijas Republikas saistību izpildi, savlaicīgi un pilnā apmērā veicot ikgadējos dalības maksājumus starptautiskajās finanšu organizācijās, kā arī veicot maksājumus to starptautisko finanšu institūciju kapitālā un/vai rezervēs, kur Latvijas Republika ir kapitāldaļu turētāja, nodrošinot uzņemto saistību izpildi un valstij piederošo kapitāldaļu uzskaiti.

Apakšprogrammas „Kompensācijas rehabilitētajiem pilsoņiem” mērķis ir nodrošināt laiku un pilnā apmērā kompensāciju izmaksu rehabilitētajiem pilsoņiem, pamatojoties uz Valsts kasē iesniegtajiem pašvaldību lēmumiem.

Programmas „Valsts budžeta aizdevumi un to atmaksāšana” mērķis ir veikt valsts budžeta aizdevumu efektīvu izsniegšanu un apkalpošanu.

Apakšprogrammas „Tehniskā palīdzība ERAF, ESF, Kohēzijas fonda apgūšanai (2007–2013)” ietvaros īstenots ES tehniskās palīdzības projekts „Tehniskā palīdzība Valsts kases kā sertifikācijas iestādes un maksājumu iestādes darbības nodrošināšanai”. Projekta mērķis ir nodrošināta kvalitatīva un efektīva sertifikācijas iestādes un maksājumu iestādes funkciju izpilde un kvalificēts personāls. Tehniskās

palīdzības projekta ietvaros nodrošināts atbalsts Valsts kasei efektīvai un kvalitatīvai ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likumā noteikto ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkciju veikšanai.

Apakšprogrammas „Tehniskā palīdzība Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta apgūšanai” ietvaros Valsts kase piedalās Finanšu ministrijas tehniskās palīdzības projekta „Tehniskās palīdzības fonds 2011.–2017.gadam” īstenošanā.

Programma „Dotācija pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam”. Programmai plānotie finanšu līdzekļi ir finansējums pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam, lai nodrošinātu likuma „Par pašvaldību finanšu izlīdzināšanu” normu izpildi. Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonds īsteno gan ieņēmumu kapacitātes, gan izdevumu nepieciešamības izlīdzināšanu. Dotācija pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam paredzēta, lai nodrošinātu pašvaldībām no fonda izmaksājamo dotāciju apmēru, kuru veido pašvaldību iemaksas fondā un valsts budžeta dotācija. Finansējums paredzēts arī dotācijas pārskaitīšanai pašvaldībām par sociālās aprūpes iestādēs – bērnunamos, veco ļaužu pansionātos un centros – līdz 1998. gada 1.janvārim ievietotām personām, dotācijas pārskaitīšanai pašvaldībām, kurām ir zemākie vērtētie ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju pēc pašvaldību finanšu izlīdzināšanas un dotācijas pārskaitīšanai novadu pašvaldībām, lai nodrošinātu vērtētos ieņēmumus pēc pašvaldību finanšu izlīdzināšanas finanšu nepieciešamības neizlīdzināmās apakšējās robežas 99% līmeni.

Programmas „Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums” ietvaros tika veikts maksājums Eiropas Investīciju bankas Austrumu partnerības tehniskās palīdzības trasta fondā (*European Investment Bank Eastern Partnership Technical Assistance Trust Fund*) 50 000 euro apmērā, lai sniegtu tehnisko palīdzību Eiropas Investīciju bankas finansētajiem projektiem Austrumu partnerības valstīs un uzlabotu šo projektu kvalitāti, sekmējot partnervalstu turpmāku tuvināšanos Eiropas Savienības dalībvalstīm.

Valsts kases darbība 2015.gadā

5. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

8.tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums
(kopsavilkums pa visām programmām, EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	389 679 510	485 971 566	476 217 631
1.1.	dotācijas	385 985 748	482 543 347	472 161 277
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	3 693 762	3 381 419	4 009 554
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	transferti	-	46 800	46 800
1.5.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	344 572 069	441 350 543	430 718 630
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	344 021 047	440 891 967	430 263 502
2.1.1.	kārtējie izdevumi	13 930 827	11 182 433	8 745 694
2.1.2.	procentu izdevumi	299 928 297	392 921 314	384 856 354
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	111 710	135 173	52 058
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	113 875	173 664	170 578
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	29 936 338	36 479 383	36 438 818
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	551 022	458 576	455 128
3.	Finansiālā bilance	-45 107 441	-44 621 023	-45 499 001
4.	Finansēšana	-45 107 441	-44 621 023	-45 499 001
4.1.	Maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	485 780	1 289 691	387 298
4.2.	Akcijas un cita līdzdalība komersantu pašu kapitālā	-45 593 221	-45 910 714	-45 886 299

Valsts kases darbība 2015.gadā

5. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

9.tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā
izlietojums pamatbudžeta programmai
„Budžeta izpilde un valsts pārāda vadība” (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	313 703 317	403 146 843	393 559 467
1.1.	dotācijas	310 009 555	399 718 624	389 503 113
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	3 693 762	3 381 419	4 009 554
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	transferti	-	46 800	46 800
1.5.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	314 189 097	404 436 534	404 436 534
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	313 755 542	403 977 958	393 491 637
2.1.1.	kārtējie izdevumi	13 827 245	11 056 644	8 635 283
2.1.2.	procentu izdevumi	299 928 297	392 921 314	384 856 354
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	433 555	458 576	455 128
3.	Finansiālā bilance	-485 780	-1 289 691	-387 298
4.	Finansēšana	485 780	1 289 691	387 298
4.1.	Maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	485 780	1 289 691	387 298

Valsts kases darbība 2015.gadā

5. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

10.tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā
izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai
„Budžeta izpilde” (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	5 773 179	5 628 997	6 254 969
1.1.	dotācijas	2 079 417	2 247 578	2 245 415
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	3 693 762	3 381 419	4 009 554
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	transferti	-	46 800	46 800
1.5.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	6 258 959	6 918 688	6 642 267
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	5 825 404	6 460 112	6 187 139
2.1.1.	kārtējie izdevumi	5 825 404	6 460 112	6 187 139
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	433 555	458 576	455 128
3.	Finansiālā bilance	-485 780	-1 289 691	-387 298
4.	Finansēšana	485 780	1 289 691	387 298
4.1.	Maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	485 780	1 289 691	387 298

Valsts kases darbība 2015.gadā

5. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

11.tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā
izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai
„Valsts parāda vadība” (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	307 930 138	397 517 846	387 304 498
1.1.	dotācijas	307 930 138	397 471 046	387 257 698
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	3 693 762	3 381 419	4 009 554
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	transferti	-	46 800	46 800
1.5.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	307 930 138	397 517 846	387 304 498
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	307 930 138	397 517 846	387 304 498
2.1.1.	kārtējie izdevumi	8 001 841	4 596 532	2 448 144
2.1.2.	procentu izdevumi	299 928 297	392 921 314	384 856 354
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Valsts kases darbība 2015.gadā

5. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

12.tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā
izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai
„Iemaksas starptautiskajās organizācijās” (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	45 707 096	46 034 378	46 006 877
1.1.	dotācijas	45 707 096	46 034 378	46 006 877
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	transferti	-	-	-
1.5.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	113 875	123 664	120 578
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	113 875	123 664	120 578
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	-	-
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	113 875	123 664	120 578
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-
3.	Finansiālā bilance	45 593 221	45 910 714	45 886 299
4.	Finansēšana	-45 593 221	-45 910 714	-45 886 299
4.1.	Akcijas un cita līdzdalība komersantu pašu kapitālā	-45 593 221	-45 910 714	-45 886 299

Valsts kases darbība 2015. gadā

5. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

13. tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā
izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai
„Kompensācijas rehabilitētajiem pilsoņiem” (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	111 710	135 173	52 058
1.1.	dotācijas	111 710	135 173	52 058
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	transferti	-	-	-
1.5.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	111 710	135 173	52 058
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	111 710	135 173	52 058
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	-	-
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	111 710	135 173	52 058
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Valsts kases darbība 2015.gadā

5. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

14.tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā
izlietojums pamatbudžeta programmai
„Dotācija pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam” (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	29 936 338	36 479 383	36 438 818
1.1.	dotācijas	29 936 338	36 479 383	36 438 818
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	transferti	-	-	-
1.5.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	29 936 338	36 479 383	36 438 818
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	29 936 338	36 479 383	36 438 818
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	-	-
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	29 936 338	36 479 383	36 438 818
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Valsts kases darbība 2015.gadā

5. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

15.tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā
izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai
„Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansētie ierobežotu
konkursu projekti (2007-2013)” (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	110 560	-	-
1.1.	dotācijas	110 560	-	-
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	transferti	-	-	-
1.5.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	110 560	-	-
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	29 936 338	-	-
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	-	-
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	110 560	-	-

Valsts kases darbība 2015. gadā

5. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

16. tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā
izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai
„Tehniskā palīdzība ERAF, ESF, KF apgūšanai (2007–2013)” (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	92 865	107 589	98 789
1.1.	dotācijas	92 865	107 589	98 789
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	transferti	-	-	-
1.5.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	92 865	107 589	98 789
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	85 958	107 589	98 789
2.1.1.	kārtējie izdevumi	85 958	107 589	98 789
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	6 907	-	-

Valsts kases darbība 2015.gadā

5. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

17.tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā
izlietojums pamatbudžeta apakšprogrammai
„Tehniskā palīdzība Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un
Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta apgūšanai” (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	17 624	18 200	11 622
1.1.	dotācijas	17 624	18 200	11 622
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	transferti	-	-	-
1.5.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	17 624	18 200	11 622
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	17 624	18 200	11 622
2.1.1.	kārtējie izdevumi	17 624	18 200	11 622
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Valsts kases darbība 2015.gadā

5. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

18.tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā
izlietojums pamatbudžeta programmai
„Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums” (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	-	50 000	50 000
1.1.	dotācijas	-	50 000	50 000
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	transferti	-	-	-
1.5.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	-	50 000	50 000
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	-	50 000	50 000
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	-	-
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	50 000	50 000
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Valsts iepirkumi

Valsts kasē iepirkumus veic saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu, piemērojot atklātu konkursu, sarunu procedūru, iepirkumu procedūru saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 8. panta septīto daļu un iepirkumu procedūru saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 8.2.pantu. Iepirkuma veikšanai Valsts kases pārvaldnieks ar rīkojumu izveido iepirkuma komisiju, kura ir kompetenta tā iepirkuma jomā, par kuru slēdz līgumu. Iepirkumus reģistrē un līgumu izpildi kontrolē Centralizētajā resursu vadības sistēmā Horizon. 2015.gadā Valsts kase veica 21 iepirkumu (neskaitot iepirkumus līdz 4000 euro) un noslēdza līgumus par 2 010 376 euro bez PVN.

Valsts kases darbība 2015.gadā

5. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

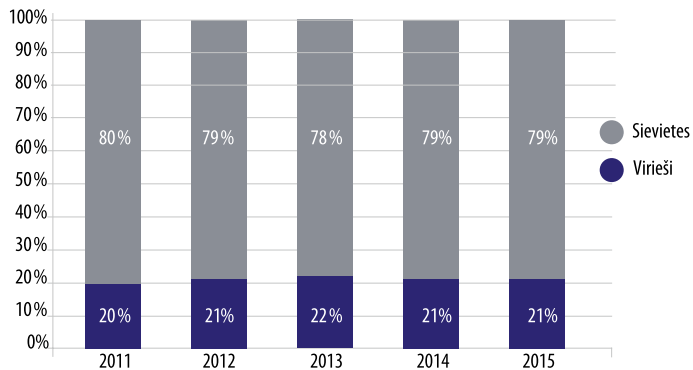
5.2. Personāls un personāla vadība

Valsts kasē 2015.gada sākumā bija 190 amatu vietas, no tām 173 ierēdņu amati un 17 – darbinieku, savukārt 2015.gada beigās – 191 amata vieta, t.sk. 175 ierēdņu amati un 16 – darbinieku. Vidējais nodarbināto skaits, ieskaitot ilgstošā prombūtnē esošos ierēdņus un darbiniekus, 2015.gadā bija – 193, t.sk. 176 ierēdņi un 17 darbinieki.

Valsts kases personāla procentuālie rādītāji pēc vecuma un dzimuma 2015.gadā, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, nav būtiski mainījušies (sk. 18. un 19.attēlu).

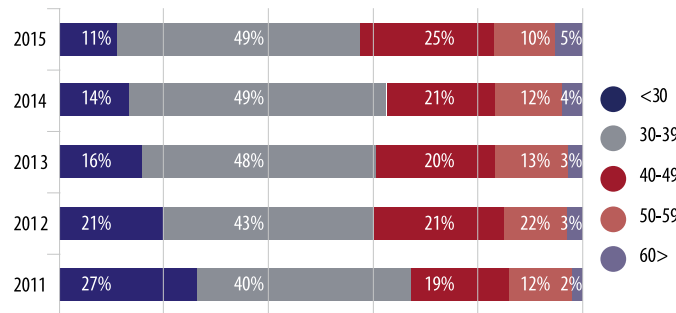
18.attēls.

Valsts kases personāla sadalījums pēc dzimuma (2011.–2015.gads) (%)

19.attēls.

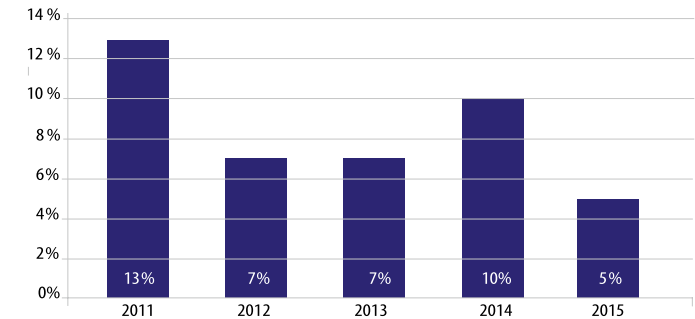
Valsts kases personāla sadalījums pēc vecuma (2011.–2015.gads) (%)

Valsts kase apvieno sevī gan valsts pārvaldes iestādes, gan banku sektora darbam raksturīgās funkcijas ar dinamisku un jauniem izaicinājumiem piesātinātu darba vidi. Valsts kasi raksturo zema personāla mainība un augsts darba stāžs, kas liecina par darbinieku lojalitāti Valsts kasei kā darba vietai. 2015.gadā atbrīvoti deviņi strādājošie jeb 5%. Atbrīvotā personāla procentuālā mainība, salīdzinot ar 2014.gadu, ir samazinājusies par 5%. (sk. 20.attēlu).

20.attēls.

Atbrīvotais personāls (2011.–2015.gads) (%)

2015.gadā Valsts kasei interneta personāla atlases uzņēmuma „CV-Online Latvia” ikgadējā aptaujā par populārāko darba devēju Latvijā biznesa sektorā *Finanses* pēc pagājušā gada debijas izdevās saglabāt 3.vietu, kas uzskatāms par augstu novērtējumu sektorā, kurā nemainīgi dominē komercbankas, un apliecina, ka tiek novērtēts tas darbs, kuru Valsts kase veic, lai stiprinātu darbinieku lojalitāti un uzturētu Valsts kases labo reputāciju sabiedrībā.

Valsts kases lielākā vērtība ir augsti izglītots un profesionāls personāls. 98% strādājošo ir augstākā izglītība (t.sk. 51% no tiem – maģistra grāds). Lai nodrošinātu profesionāla personāla piesaisti, Valsts kase sadarbojas ar augstākajām mācību iestādēm un personāla atlases uzņēmumu. Profesionāla un objektīva personāla atlases procesa nodrošināšanai izveido konkursa komisiju, kura vairākās kārtās, izmantojot punktu vērtējumu sistēmu un organizējot praktiskus pārbaudes uzdevumus un pārrunas, atlasa piemērotākos pretendētus. Pārskata gadā valsts civildienesta vai darba tiesiskās attiecības ar Valsts kasi nodibināja 14 speciālisti.

Valsts kases darbība 2015. gadā

5. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

Mācību vajadzības izvērtē un nosaka, ņemot vērā iestādes stratēģisko virzību, struktūrvienību funkcijas u.c. kritērijus, kas pamato mācību nepieciešamību efektīvai darba uzdevumu izpildei, apstiprinot kārtējā gada Mācību plānu. Mācību procesa organizēšanā Valsts kase turpina meklēt risinājumus nodarbināto profesionālās attīstības un kompetences paaugstināšanai, t.sk. bezmaksas seminārus un pieredzes apmaiņas pasākumus.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados aktuālas bija arī darbinieku pašu organizētās mācības kolēģiem: par informācijas drošību, gada pārskatu un finanšu informācijas sagatavošanu, kā arī, pieaicinot speciālistus, organizētas korporatīvās mācības visiem darbiniekiem par korupcijas novēršanu. Jauno darbinieku dienās darbinieki iepazīstas ar Valsts kases funkcijām, stratēģisko virzību, risku vadības un informācijas drošības politiku u.c. darbam nepieciešamo informāciju.

ESF projekta „Atbalsts reformām budžeta un finanšu politikas jomā” ietvaros atsevišķiem finanšu jomā iesaistītajiem ierēdņiem arī 2015. gadā bija iespēja doties pieredzes apmaiņas braucienos, kā arī apmeklēt specializētas augsta līmeņa mācības par citu valstu labāko praksi un kompetenci tādās finanšu jomās, kā valsts aizņēmšanās stratēģijas pilnveidošana, likviditātes vadība, finanšu un fiskālo risku vadība, starptautisko finanšu tiesību un standartu ievērošana finanšu tirgus darījumos u.c.

5.3. Kvalitātes, risku un informācijas drošības pārvaldība

Valsts kases kvalitātes vadības sistēma kopš 2006. gada ir sertificēta atbilstoši starptautiskā standarta ISO 9001 „Kvalitātes pārvaldības sistēmas. Prasības” prasībām.

2015. gadā Valsts kase uzsāka kvalitātes vadības sistēmas pāreju no ISO 9001:2008 uz ISO 9001:2015 standarta versiju un 2016. gada februārī, sekmīgi noslēdzoties Valsts kases kvalitātes vadības sistēmas uzraudzības auditam, Valsts kase pirmā no valsts pārvaldes iestādēm sertificēta atbilstoši jaunā starptautiskā standarta ISO 9001:2015 prasībām. Auditori atzinīgi novērtēja, ka ISO 9001:2015 standarta versijas jaunās prasības – risku vadība, līderība, komunikācija, ieinteresēto pušu apzināšana un ietekmes faktoru pārraudzība – Valsts kasē ir noteiktas, vadītas un pārskatītas jau pirms šo prasību definēšanas jaunajā standartā.

Audita laikā gūta pārliecība, ka kopš 2006. gada ieviestā kvalitātes vadības sistēma ir efektīvi uzturēta, vērsta uz attīstību un nodrošina nepārtrauktu Valsts kases darbības pilnveidošanu un sniegto pakalpojumu atbilstību valsts un tās iedzīvotāju interesēm, kā arī normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Sertificēta visa Valsts kases darbības sfēra: valsts budžeta izpilde, valsts parāda vadība, naudas līdzekļu un valsts aizdevumu vadība, ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija.

Kā īpašu paraugu un labo praksi Valsts kases darbībā auditori novērtēja kvalitātes vadības sistēmas detalizācijas pakāpi un procesu izsekojamību, stratēģisko vadību, komunikācijas procesu efektīvu pārvaldību, nodrošinot zināšanu saglabāšanu un veiksmīgu apriti iestādē, informācijas tehnoloģiju pārvaldības rīkus un personāla vadību.

Būtiska Valsts kases vadības procesu sastāvdaļa ir risku vadība, kas sekmē Valsts kases mērķu sasniegšanu un efektīvu procesu un projektu pārvaldību. Risku vadība Valsts kasē ir vērsta uz labas pārvaldības principu ievērošanas sekmēšanu, kas ietver krāpšanas un korupcijas risku vadības un mazināšanas pasākumu organizēšanu. Valsts kases riski iedalīti dažādās risku kategorijās. 2015. gadā ieviesta jauna sertifikācijas iestādes risku kategorija, kas saistīta ar ES fondu izdevumu veikšanu un deklarāciju apstiprināšanu. Ārējie auditori īpašu uzmanību veltīja Valsts kases risku vadības metodikas novērtējumam un rīcībai ar riskiem.

Ņemot vērā iestādes ilggadīgo pieredzi risku vadībā, Valsts kases pārstāvjus aicina dalīties labās prakses un pieredzes apmaiņā gan valsts pārvaldes iestādēs, gan dažādos pasākumos.

Lai nodrošināt augstu Valsts kases sniegto pakalpojumu kvalitāti, īpašu uzmanību pievēršot informācijas apstrādes sistēmu darbības stabilitātei un uzticamībai, kopš

Valsts kases darbība 2015. gadā

5. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

2014. gada, kā viena no Valsts kases izvirzītajām prioritātēm ir noteikta informācijas drošības pārvaldība. 2015. gadā sekmīgi noslēdzās Valsts kases informācijas drošības pārvaldības sistēmas uzraudzības audits, t.sk. pāreja uz starptautiskā standarta ISO/IEC 27001:2013 jauno versiju, un notiek regulāra informācijas drošības pārvaldības sistēmas pilnveidošana Valsts kases resursu aizsargāšanai no ārējiem, iekšējiem, apzinātiem un neapzinātiem apdraudējumiem.

Izstrādājot Valsts pārvaldes vienoto klientu apkalpošanas rokasgrāmatu, tajā izmantota Valsts kases pieredze un labās prakses piemēri, savukārt Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, par paraugu ņemot Valsts kases izstrādāto un ieviesto projektu vadības metodiku un informācijas sistēmu ieviešanas procesu, valsts līmenī izstrādāja un apstiprināja „Valsts nozīmes informācijas un komunikācijas tehnoloģiju projektu vadības rokasgrāmatu”.

5.4. Iekšējās kontroles sistēma

Valsts kases iekšējās kontroles sistēma ir izveidota, pamatojoties uz visaptverošiem iekšējās kontroles sistēmas pamatelementiem: kontroles vidi, darba izpildes novērtējumu, risku vadību, kontroles aktivitātēm, uzraudzību, efektīvu informācijas apriti un savstarpēju komunikāciju.

Kontroles vides kultūru Valsts kase ir izveidojusi, nodrošinot darbības atbilstību kvalitātes vadības sistēmai un ētikas kodeksam, veicinot darbinieku iesaistīšanos iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanā. Valsts kasē ir ieviesta tāda organizatoriskā struktūra, kas skaidri nosaka atbildību, pilnvaras, pienākumu sadali un atskaitīšanās kārtību.

Valsts kasē risku vadība un kvalitātes vadība ir integrētas ikdienas darbībās un projektu vadībā, kas virza Valsts kases kontroles aktivitātes no korektīvām uz preventīvām. Valsts kases procesi un to īstenošanā realizējamās kontroles ir noteiktas iekšējos kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošos dokumentos.

Iekšējās kontroles sistēmas uzraudzību Valsts kase veic, pielietojot procesu vadības pieeju, mērot procesu darbības kvalitātes kritērijus, izmantojot stratēģiskās vadības procesu, analizējot Valsts kases darbības rezultātus, veicot iekšējos auditus, ieviešot auditu un citu novērtējumu rezultātā sniegtos ieteikumus iekšējās kontroles sistēmas darbības pilnveidošanai.

2015. gadā veiktie iekšējie auditi, kā arī auditu ieteikumu ieviešanas gaita liecināja, ka Valsts kases iekšējā kontroles sistēma darbojas labi un kopumā novērtētās kontroles ir atbilstošas, pietiekamas un efektīvas, kas sniedz pietiekamu pārliecību, ka Valsts kases riski tiek vadīti un iestādes mērķi tiek sasniegti.

Iekšējās kontroles sistēma palīdz nodrošināt iestādes izvirzīto uzdevumu izpildi atbilstoši stratēģiskajiem mērķiem un saskaņā ar ārējos un iekšējos normatīvajos aktos un dokumentos noteiktajām prasībām.

Valsts kase pastāvīgi pilnveido procesus, ņemot vērā labākās prakses piemērus un finanšu sektora organizāciju pieredzi.

Valsts kases darbība 2015.gadā

Komunikācija ar sabiedrību

Pasākumi sabiedrības informēšanai un izglītošanai

Valsts kases komunikācijas virsmērķis ir veidot un uzturēt pozitīvu un Valsts kases virsmērķim atbilstošu Valsts kases tēlu ārējā un iekšējā vidē, īstenojot mērķtiecīgu, saprotamu un koordinētu komunikācijas pasākumu kopumu.

Ņemot vērā Valsts kasei deleģētās funkcijas, Valsts kases komunikācija galvenokārt ir vērsta uz starpiestāžu pakalpojumu sniegšanu, klientu un citu ieinteresēto pušu¹⁹ informēšanu, kā arī mērķtiecīgu investoru attiecību vadību – informācijas sniegšanu ārvalstu un starptautiskajām finanšu institūcijām, kredītreitinga aģentūrām un investoriem, kuri izmanto Valsts kases sniegto informāciju par valsts parāda vadību, rezultātīvajiem rādītājiem un nākotnes tendencēm un aktualitātēm Latvijas finanšu sektorā.

Valsts kases komunikācijas procesus būtiski ietekmē valsts sociālpolitiskie un ekonomiskie apstākļi: Valsts kase turpina būt notikumu epicentrā, aktuāla ir plašsaziņas līdzekļu un sabiedrības interese par Valsts kases darbu, funkcijām un atbildību. Valsts kase regulāri informē par tās kompetencē esošajiem jautājumiem: sagatavo un izplata preses relīzes, sniedz intervijas un atbild uz plašsaziņas līdzekļu interesējošiem jautājumiem.

Atbilstoši Valsts kases komunikācijas stratēģijai 2014.–2016.gadam, lai nodrošinātu operatīvas un sekmīgas darbības plānojumu, radītu un uzturētu

Valsts kasē labvēlīgu iekšējo komunikācijas sadarbības vidi un ar papildu aktivitātēm ārējā komunikācijā attīstītu Valsts kases tēlu, izstrādāts un izpildīts Valsts kases 2015.gada komunikācijas plāns.

Valsts kases tīmekļa vietnē www.kase.gov.lv pieejama informācija par iestādi un tās funkcijām. Mājaslapā regulāri tiek ievietota un atjaunota informācija par Valsts kases aktualitātēm, nodrošināta iespēja elektroniski uzdot jautājumus, kā arī iesniegt iesniegumu. Tīmekļa vietnes apmeklētājiem tā ir iespēja saņemt operatīvu atbildi uz savu jautājumu, bet Valsts kasei – iespēja iepazīties ar klientus un ieinteresētās puses interesējošiem jautājumiem, nepieciešamības gadījumā sagatavojot plašāku informāciju ievietošanai gan tīmekļa vietnē, gan izplatīšanai klientiem un ieinteresētajām pusēm, kā arī identificēt un novērst potenciālās problēmas.

Lai aktīvāk veidotu divvirzienu komunikāciju ar iedzīvotājiem, sadarbības partneriem un citām ieinteresētajām pusēm, tādējādi veicinot izpratni par Valsts kases kompetencēm, Valsts kase komunicē arī sociālo mediju vietnes *Twitter* profilā.

Radot drošu ieguldīšanas iespēju Latvijas iedzīvotājiem – krājobligācijas, kuru būtība ir nodrošināt iespēju ikvienam Latvijas iedzīvotājam iegādāties valsts vērtspapirus, tādējādi savu naudu uz laiku uzticot valstij, to iegādei izveidota tīmekļa vietne www.krajobligacijas.lv, kurā pieejama visa krājobligāciju iegādei nepieciešamā informācija un skaidrojumi.

Pasākumi sabiedrības viedokļa izziņošanai par apmierinātību ar Valsts kases darba kvalitāti un to rezultāti

Valsts kases pakalpojumu sniegšanā svarīga ir to saprotamība, operatīvitate, ērtība un vienkāršība, kā arī plānotas un koordinētas komunikācijas nodrošināšana. To panāk, analizējot klientu vajadzības un ieinteresēto pušu prasības, izmantojot mūsdienīgas informācijas un tehnoloģiju sniegtās iespējas, uz klientu orientētus apkalpošanas principus.

Lai nodrošinātu vienotu principu ievērošanu valsts un pašvaldību budžeta iestāžu finanšu uzskaitē un pārskatu sagatavošanā, kas ietver gan grozījumus normatīvajos aktos, gan detalizētus skaidrojumus, un tādējādi sniegtu patiesu, salīdzināmu un saprotamu informāciju Saimnieciskajā gada pārskatā, Valsts kase arī 2015.gadā rīkoja informatīvos seminārus pārskatu sagatavotājiem. Lai noskaidrotu klientu apmierinātību, kā arī ieteikumus semināra pilnveidošanas iespējām, Valsts kase veica tās dalībnieku aptauju. 96,9% Valsts kases informatīvo semināru apmeklētāju atzina, ka pozitīvi novērtē iespēju šādi saņemt skaidrojošo informāciju.

Valsts kase pateicas klientiem par viņu sniegto viedokli, kas Valsts kasei ir ļoti būtisks. Aptaujas rezultāti tiek izmantoti, lai arī turpmāk attīstītu un pilnveidotu kvalitatīvus un daudzveidīgus pakalpojumus atbilstoši labas pārvaldības un klientu apkalpošanas standartiem.

¹⁹ Persona vai personu grupa, kas tieši vai netieši var ietekmēt vai var tikt ietekmēta Valsts kases lēmuma vai rīcības rezultātā.

Valsts kases darbība 2015.gadā

Valsts kases 2016.gada attīstības prioritātes

- 1) Nodrošināt aizņemšanos starptautiskajos finanšu tirgos 2016.-2018.gadā 3,2 mljrd. *euro* apmērā.
- 2) Nodrošināt finansiāli efektīvu likviditātes vadību nestandarta finanšu tirgus apstākļos.
- 3) Nodrošināt kvalitatīvu e-pakalpojumu sniegšanu.
- 4) Harmonizēt publiskā sektora finanšu pārskatu saturu ar starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu pamatnostādņēm.
- 5) Nodrošināt ES fondu jaunā 2014.-2020.gada plānošanas perioda izdevumu sertificēšanu un ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas perioda slēgšanu.